

SPORDA YENİ AKADEMİK ÇALIŞMALAR - 3

Editörler

Dr.Öğr.Üyesi Mehmet ILKIM

Dr.Öğr.Üyesi Faruk AKÇINAR

© Copyright 2019

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-605-258-760-7

Kitap Adı

Sporda Yeni Akademik Çalışmalar - 3

Editörler

Dr.Öğr.Üyesi Mehmet İLKİM

Dr.Öğr.Üyesi Faruk AKÇINAR

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Sayfa Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

25465

Baskı ve Cilt

Sonçağ Matbaacılık

Bisac Code

SPO000000

DOI

10.37609/akya.1425

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

İÇİNDEKİLER

1. Bölüm	
Sosyal Medya, Spor ve Spor Pazarlaması	1
<i>Abdullah Sencer TEMEL</i>	
2. Bölüm	
Yeni Bir Spor Branşı Olan “Hemsball”	25
<i>Akan BAYRAKDAR</i>	
3. Bölüm	
Spor Endüstrisi ve Spor Pazarlaması	43
<i>Davut ATILGAN</i>	
4. Bölüm	
Mücadele Sporlarının Denge Parametreleri Üzerine Etkilerinin İncelenmesi	69
<i>Emre ŞİMŞEK</i>	
5. Bölüm	
Sporcu Beslenmesi ve Karbonhidratlar	79
<i>Fatih Akgül, İbrahim Bozkurt, Mehmet Özdemir</i>	
6. Bölüm	
2010-2019 Yılları Arasında Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Personelleri İle Gerçekleştirilen Tez Çalışmalarının Eğilimi: Bir İçerik Analizi	95
<i>Yunus Sinan BİRİCİK</i>	

7. Bölüm

Lise Öğrencilerinin Spor Yapma Durumlarına Göre Sosyal Beceri Düzeylerinin İncelenmesi (Kayseri İli Örneği)..... 111

Hakkı ULUCAN, İhsan KUYULU, Enes BELTEKİN, Mehmet ÖZDEMİR

8. Bölüm

Liderlik, Sporda Liderlik ve Liderliğin Temel Özellikleri 125

Murat KASIMOĞLU

9. Bölüm

Engelli ve Engelli Politikaları 157

Nevzat DİNÇER

10. Bölüm

Lise Türü Farklı Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine

Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması 177

Hayati ARSLAN

11. Bölüm

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Örgütsel Güven

Algılarının Örgütsel Adanmışlıklarına Etkisinin

Belirlenmesi 187

M. Enes IŞIKGÖZ

12. Bölüm

Genel Perspektiften Osmanlı Güreş Tekkeleri 209

Mehmet TÜRKMEN, Orhan Ahmet ŞENER

13. Bölüm

Sporda Ahlak 245

Mehmet ACET, Sultan YAVUZ EROĞLU

SOSYAL MEDYA, SPOR VE SPOR PAZARLAMASI

Abdullah Sencer TEMEL¹

GİRİŞ

Spor; ekonomik, sosyal ve kültürel olarak toplumun vazgeçilmezleri unsurlarındandır. Gelişen teknoloji gelişmeler ve büyük yatırımlar, büyük çaplı bütçeler başarılı ve güçlü olmanın hedef olduğu bu dönemde, insanlık geçmişi kadar eski olan sporun daha da önemsenmesine ve gelişmesine olanaklar sağlamıştır. Sporun yatay ve dikey büyümesi, teknolojinin yardımı sayesinde sporun yapısını ve kuralları daha da değişerek sporu ekonomik bir meta haline getirerek sporu dünya üzerinde diğer sektörler kadar önemli bir noktaya getirmiştir.

Spor, bireyin ötesinde toplumların, ulusların ilgilendiği temel bir kavram olması nedeniyle birçok sektörle iç içe girmiştir (Atıl-gan ve Kaplan 2018). Sektörlerin etkileşimi yanında gelişen teknoloji spor ekonomisini de olumlu yönde etkilemeye başlamıştır. Özellikle sanal ortamda meydana gelen yenilikler, spor ekonomisinin yanında spor pazarlamasının da boyutlarını geliştirmiştir. Sporun bu kadar etkin bir faaliyet alanı haline gelmesinde iletişim ve pazarlamanın yadsınamaz bir etkisi vardır. İletişim kanalları sayesinde spor organizasyonları ve karşılaşmaları taraftarlarıyla bir araya gelmekte ve spora olan ilginin artmasını sağlamaktadır. Gerçekleştirilen sportif müsabakalar ve organizasyonlar, kuruluşların ve kulüplerin taraftarların oyuncularla ve takımlılarının resmi lisanslı ürünleri almaya kulüplere maddi destek sağlamaya ve sponsorlar sayesinde iletişime artan popülerlik sayesinde etki-

¹ Dr, sencertemel@yahoo.com, Konya Şeker San.ve Tic.A.Ş

KAYNAKLAR

1. Atılğan, D., & Kaplan, T. (2018). Crisis management in sport. The Journal of International Civilization Studies, ISSAS Special Issue, DOI: <doi>10.26899/inciss.23 </doi>, 3(1), 72-79.
2. Atılğan, D., & Tükel, Y. (2019). Hakemlerin karar verme stillerinin incelenmesi. Sport Sciences (NWSASPS), 14(2), 22-32, DOI: 10.12739/NW-SA.2019.14.2.2B0119.
3. Biçer, T. (2008). Sporda toplam kalite yönetimi ve futbol uygulamaları. Beyaz Yayınları, 2006 Birinci Baskı, Mayıs, İstanbul.
4. Chung, C., & Austria K, (2008). Social media gratification and attitude toward social media marketing messages, A study of the effect of social media marketing messages on online shopping value. Proceedings of the North-east Business & Economics Association, s. 581-586.
5. Doğan, O. (2004). Spor Psikolojisi. Sivas Cumhuriyet üniversitesi yayınları, No:97.
6. Doyle, P. (2002). Marketing Management and Strategy, 3rd edition, Harlow, UK. Pearson Education.
7. Durusoy, E. A. (2004). Spor Pazarlaması, www.besyo.cu.edu.tr/10/11/2004
8. Edosomwan, S., Prakasan,, S. K., Kouame, D., Watson, J. & Tom, S., (2011). The history of social media and its impact on business. The journal of applied management and entrepreneurship, 16(3).
9. Elif, A. G., Hakkı, U., Enes, B., & İhsan, K. (2017). Relationship Between Violence Tendency Levels Of 11-19 Aged Children Who Attend To Summer School And Their Behaviors Towards Fair Play In Sports. *European Journal Of Physical Education And Sport Science*.
10. Ekren, N. & Çağlar, A. B. (2003). Spor Ekonomisi. Teorik bir çerçeve. Active Dergisi, Eylül-Ekim sayısı.
11. Ellison, N. B., Steinfield, C., & Lampe, C. (2007). The benefits of facebook "friends:"Social capital and college students' use of online social network sites. Journal of computer-mediated communication, 12(4), 1143-1168.
12. Galatasaray, (2017). Erişim tarihi 25 Mayıs 2017.Erişim adresi, <http://www.galatasaray.org/s/gs-bonus-ozellikleri/23>
13. Hutter, K., Hautz, J., Dennhardt, S., & Füller, J. (2013). The impact of user interactions in social media on brand awareness and purchase intention. the case of mını on Facebook. journal of product & brand management, 22(5-6), 342-351.
14. Jansen, B.J., Zhang, M., Sobel, K., & Chowdury, A., (2009). Twitter Power. Tweets as electronic word of mouth. journal of the american society for information science and technology, 60(11), 2169-2188.
15. Kahraman, M., (2014). Sosyal Medya 101. 2,0. İstanbul, MediaCat.

16. Kaplan, A. M., & Haenlein, M., (2010). Users of the world, unite. The challenges and opportunities of social media. *Business Horizons*, 53(1), 59-68.
17. Kleiber, P., (2009). Document classification through data mining. social media network. November 13.edition. Stetson University. Usa.
18. Küçükkancabas, S., (2004). İlişki pazarlaması bileşenlerinin şirket performansı üzerindeki etkileri. İçecek sektöründe uygulamalı bir araştırma”, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
19. Liaguno, E., Cusco, R., & Ciurans, A., (2010). Futbol club barcelona business economics 2 professor. David Rodriguez. Erişim tarihi, 13.09.2014, Erişim adresi, <Http://www.iese.edu/research/pdfa/OP-06-12.pdf>.
20. Li, Y. M., Lai, C. Y., & Chen, C. W., (2011). Discovering influencers for marketing in the blogosphere. *Information Sciences*, 18(23), 5143–5157.
21. Liaguno, E., Cuscó, R., & Ciurans, A., (2010). Futbol club barcelona business economics II Professor. David Rodríguez.
22. LinkedIn, (2017). Erişim Tarihi ,27.Mayıs.2017.Erişim Adresi, <https://web-razzi.com/2017/04/25/linkedin-500-milyon-kullanici/>
23. Mayfield, A., (2008). What is Social Media. London, iCrossing.
24. Merih, K., (2004). Futbolda finansal mantığın çıkmazı. www.ntvmnbc.com/ 30 Ekim 2004
25. ok ş, 2014. twitter İştah Kabarttı, Milliyet Gazetesi, 25 Nisan 2014, s.37.
26. Özçağlayan, M., (2012). Sosyal medya ve futbol. Futbol Gelişim Bülteni, Sayı:6, ss. 63-67.
27. Parker, C., (2010). Ways to use social media to boost your marketing. McGraw Hill.
28. Parkhouse, B. L., (2001). The Management of sport: national association sport& physical education, Third Edition.
29. Pitts, B. G., & Stotlar, D.K., (2002). Sport management library fundamentals of sport marketing. Second Edition, Fitness information technology, Inc. USA
30. Safko, L., (2012). The social media bible, tactics, tools & strategies for business success. New Jersey, John Wiley & Sons.
31. Shank, M., & Lyberger, M. R., (2015). Sports marketing a strategic perspective. NY: Taylor & Francis Group.
32. Sherman, A., & Smith, D. E., (2013). Social media engagement for dummies. New Jersey, John Wiley & Sons.
33. Socialbrakers, (2017). Erişim tarihi, 24 Mayıs 2017. Erişim adresi, <http://sosyalmedya.co/galatasaray-foursquare/>.
34. Beşiktaş, (2017). Erişim tarihi, 01 Şubat 2018. Erişim adresi, <https://bjk.com.tr/tr/sosyal/>.
35. Socialbrakers, (2017). Erişim tarihi, 24 Mayıs 2017. Erişim adresi, <https://www.socialbakers.com/statistics/facebook/pages/detail/138432502881936-fenerbahce>

36. Socialbrakers, (2017). Erişim tarihi, 24 Mayıs 2017.Erişim adresi, <http://www.galatasaray.org/anasayfa>
37. Sosyal Medya, (2017) .Erişim tarihi, 24 Mayıs 2017.Erişim Adresi, <https://www.socialbakers.com/search/page-1-2/?query=galatasaray&index=youtu-tube>.
38. Sports Marketing Surveys, (2002). October 7. Insights Newsletter 1, Surrey , UK.
39. Stokes, R., (2008). E-marketing the essential guide to online marketing. South Africa, Quick e-marketing.
40. Strauss J, Frost, 2009. E-marketing. Saddle River, NJ, Prentice Hall.
41. Thompson, A. J., Martin, A. J., Gee, S., & Eagleman, A. N., (2014). Examining the development of a social media strategy for a national sport organisation. A Case Study of Tennis New Zealand. Journal Of Applied Sport Management, 6(2), 42-62.
42. TTF, (2017). Erişim tarihi, 24.Mayıs 2017. Erişim Adresi, <http://www.tff.org/Resources/FutbolGelisimBulteni/6/#/2/zoomed>.
43. Vural, Z. B., & Bat, M., (2010). Yeni bir iletişim ortamı olarak sosyal medya. Ege üniversitesi iletişim fakültesine yönelik bir araştırma. Journal of yaşar university, 20(5), 3348-3382.
44. Vural, Z. B., & Bat, M., (2010). Yeni bir iletişim ortamı olarak sosyal medya. Ege üniversitesi iletişim fakültesine yönelik bir araştırma. Journal of Yaşar University 20.5, 3348-82.
45. Wakefield, K., (2007). Team sports marketing. Heinemann is a imprint of Elsevier. Oxford, UK.
46. Williams, J. B., & Jacobs, J., (2004). Exploring the use of blogs as learning spaces in the higher education sector. Australasian Journal of Educational Technology, 20(2), 232-247.
47. Wingsforlifeworldrun, (2017). Erişim Tarihi, 11 Mayıs 2017. Erişim Adresi, <http://www.wingsforlifeworldrun.com/tr/tr/haberler/pinar-karsiyaka-wings-for-life-world-run-a-destek-vererek-omurilik-felclilerine-umut-olacak-3119/>
48. Zarrella, D., (2010). The social media marketing book. Highway north, Sebastopol, O'Reilly media.

Akan BAYRAKDAR¹

GİRİŞ

Spor, bireylerin fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden gelişimlerini sağlayan, bilgi, beceri ve liderlik yeteneklerini geliştiren bir araçtır. Spor, insanın kendi kendisini disipline etmesine karşılaşılabilecek psikolojik ve fizyolojik sorunların üstesinden gelmesine yardım eder. Sporun uluslararası dostluk ve barış ile ülke ekonomisine getirdiği olumlu katkılarda vardır. Ayrıca, günümüzde gerek basın yayın organlarının spora yaklaşımı, gerekse insanların stresten kurtulma, vücutlarını formda tutma çabaları ve hepsinin ötesinde sporda kazanılan uluslararası başarılar, toplumun günlük yaşamında ve moral düzeyinde oldukça önemli hale gelmiş, spora önemli bir boyutta kazandırmıştır(Açıkkada 1990).

Bu noktada, devletinde spor olgusunu güçlendirmesi, yaygınlaştırması ve bununla ilgili tedbirleri alması oldukça önemli hale gelmiştir. Bu bağlamda devletin spor aktiviteleri geliştirmesi, yaygınlaştırması beklenen bir durumdur. Kuralları ve yarışma biçimleri birbirinden farklı oyunların organizasyonlarıyla gerçekleşen sportif aktivitelerin toplumda yaygınlaştırılarak yapılır ve uygulanır hale gelmesi oldukça önemlidir(Sunay 2003).

Türkiye Cumhuriyeti Gençlik ve Spor Bakanlığı Herkes İçin Spor Federasyonu 6 Ocak 2012 THİSF/31 sayılı yazısı ile HEMS-BALL'u destekleme kararı vermiştir. Hemsball; Türkiye Cumhuriyeti Gençlik ve Spor Bakanlığı, Spor Genel müdürlüğü 'nün 11/07/2013 tarihinde 20262901-020/4065 sayılı yazısı ile Spor Branşı olarak kabul edilmiştir.

¹ Dr.Öğr.Üyesi, akanbayrakdar@gmail.com Bingöl Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

KAYNAKLAR

1. Açıkada , C., Ergen E. (1990) Bilim ve Spor , *Büro Tek Ofset Matbaacılık* , Ankara , s:5.
2. Baumann, S. (1986). *Praxis der Sportpsychologie. München, Zürich, Wien: BLV Verlagsgesellschaft mbH.*
3. Çoban B., Devecioğlu S., Güler G., Zirek O., Sarıkaya M., Turan M.(2003). Okul Takımlarında Faaliyet Gösteren Sporcu Öğrencilerin Faaliyet Amaçları Ve Beklentileri Üzerine Bir Çalışma (Elazığ ili Örneği),*Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi*, Ankara.
4. Ekici, S., Çolakoğlu, T., & Bayrakdar, A. (2011). Dağcılık Sporuyla Uğraşan Bireylerin Bu Spora Yönelme Nedenleri Üzerine Bir Araştırma. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2).
5. Erkan N. (1998). *Yasam Boyu Spor. Bağırğan Yayınevi*, Ankara.
6. Kara, E., & Pulur, A. (2003). Üniversite Öğrencilerinin Dağcılık Sporuna Yönelik Nedenlerinin Araştırılması (100. Yıl Üniversite Örneği), *Journal of Physical Education and Sport Sciences*, 5(2).
7. Scanlan, T. K., Stein, G. L., & Ravizza, K. (1989). An in-depth study of former elite figure skaters: II. Sources of enjoyment. *Journal of Sport & Exercise Psychology*.
8. Sunay, Y., & Sunay, H. (1996). Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersinden Beklentileri ve Beklentilerinin Gerçekleşme Düzeyi. *Performans Dergisi*, 2(3), 80.
9. Sunay, H., & Saracaloğlu, A. S. (2003). Türk sporcusunun spordan beklentileri ile spora yönelen unsurlar. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 43-48.
10. Şirin, E. F., Çağlayan, H. S., Çetin, M. Ç., & İnce, A. (2008). Spor Yapan Lise Öğrencilerinin Spora Katılım Motivasyonlarına Etki Eden Faktörlerin Belirlenmesi. *Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2).
11. Tatar, Y. (1995). İşitme Özürlülerde Spor ve Ruhî Faydaları Özürlü-İşitme-Özürlü Ekseninde Bir Analiz, *Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul.
12. Todorova, R., Dimkova, R., Valova, T., & Marcheiva, P. (2014). Hemsball Oyunu Ve Oyunun Engelli Çocukların Psiko-Fiziksel Gelişimine Etkisi Ve Aile Görüşleri, *International Journal of Science Culture and Sport*, Special Issue 1.
13. Voight D.(1998). Spor Sosyolojisi, *Kurtis Matbaacılık*, İstanbul.
14. <http://www.hemsball.com/index.php>

Davut ATILGAN¹

GİRİŞ

Günümüz dünyasında küresel olgunun etkisiyle dünyanın bir tarafındaki gelişmeler çok zaman geçmeden dünyanın diğer bölgelerini de etkisi altında bırakmaktadır. Bu etkileşimden müstesilen tüm sektörler nasibini alabilmektedir. Dolayısıyla bu sektörlerin içinde spor sektörü de bulunmaktadır. Günümüzde rekabetin giderek artması spor endüstrisini ve spor pazarlamasını farklı ve yeni mecralara ister istemez sürüklemektedir. Rekabetle mücadele edebilmek, değişen koşullardaki talepleri karşılamak için yenilik, cazip olma ve ürün çeşitliliği gibi etkenlerin göz önüne alınması gerekmektedir. Sağlık, turizm, rekreasyon, eğlence, seyir zevki, tekstil-giyim, marka, kitle iletişim ve benzeri kavramlarla yakın ilişki içerisine bulunan spor, endüstri ve pazarlama olarak geniş halk kitlelerine hitap etmektedir.

Dünyada, özellikle son yüzyılda, seyir sporlarına ilgi gün geçtikçe artmaktadır(Adiloğulları ve ark.2017). Spor günümüz toplumlarında insan yaşamında giderek artan etkilere sahip bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bireysel açıdan ele alındığında bireylerin fiziksel yeteneklerini ve zihinsel yetilerinin gelişimini sağlamaktadır. Toplumsal açıdan ise insanların sosyal bağlarını güçlendirdiği bilinmektedir Ancak sporun topluma yararını sadece insanlara kazandırdığı sağlık ile değerlendirmemek gerekmektedir. Çünkü ekonomik kazanç sağlama ve istihdam açısından düşünürse, spor günümüzde spor tesisleri ile birlikte bir sanayi dalı haline geldiği rahatlıkla söylenebilmektedir (Ekmekçi & Dağlı 2010).

¹ Dr. Öğr. Üyesi, admkutay@gmail.com, KSÜ Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu.

Spor bilimleri alanındaki çalışmalarla; spor pazarlaması, spor endüstrisi, endüstride spor sektörü, spor sektöründe e-ticaret, spor endüstrisi ve marka değeri, spor pazarlamasında etkinlik karması ve spor pazarlamasının özellikleri ve benzeri kavramlar ortaya çıkmıştır. Spor bilimleri alanındaki bu tür çalışmaların daha fazla yapılarak yeni kavramların kazanılması sağlanabilir ve bu şekilde spor bilimlerine katkı sunulabilir.

KAYNAKLAR

1. Alver, F., (2008). Kapitalist üretim sürecinde ırkçılık, futbol ve medya. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 26, 223-248.
2. Amman, M. T., (1999). Dünyada ve Türkiye'de spor sosyolojisi, tarihçe ve günümüzdeki durum. Dinamik Spor Bilimleri Dergisi, 1, 2, 70-82.
3. Argan, M., & Katırcı, H., (2002). Spor pazarlaması, 1. Baskı, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.
4. Balcı, V., (2005). Spor pazarlaması kavramlar-yöntemler-örnekler. Ankara, Bağırğan Yayınevi.
5. Bozkurt, İ., & Nizamlioğlu, M. (2005). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında Okuyan Aktif Spor Yapan Öğrencilerin Beslenme Alışkanlıklarının Belirlenmesi Ve Değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (14), 209-215.
6. Batmaz, H. Ç., Yıldırım, F., & Karadağ, M., (2016). Küresel rekabetin spor endüstrisine etkisi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 42, 521-534.
7. Brooks, C. M., (1994). Sports marketing competi and strategies for sports. New Jersey, Prentice-Hall, Inc, USA.
8. Bükler, Ç., (2015). Ekstrem sporların spor endüstrisindeki konumu ve pazarlanması. Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Spor Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul.
9. Çetin, M. Ç., Çumralıgil, B., & Çağlayan, H. S. Gençlik Spor Genel Müdürlüğü Merkez Ve Taşra Teşkilatlarında Görev Yapan Spor Uzmanlarının İş Doyum Düzeylerinin Belirlenmesi/The Sports Specialists's Work Satisfaction Levels, Who Work At Youth Sports Directorship Center And Provinces Arganizations. *Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(2).
10. Çoban, B., Devcioğlu, S., & Karakaya, Y. E., (2011). Spor sektöründe e-ticaret. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8,1, 1099-1120.
11. Devcioğlu, S., (2005). Türkiye'de spor sektörü stratejilerinin geliştirilmesi. *Verimlilik Dergisi*, 2, 117-134.
12. Elif, A. G., Hakkı, U., Enes, B., & İhsan, K. (2017). Relationship Between Violence Tendency Levels Of 11-19 Aged Children Who Attend To Summer

- School And Their Behaviors Towards Fair Play In Sports. *European Journal Of Physical Education And Sport Science*.
13. Ekenci, G., & İmamoğlu, A. F., (2002). Spor işletmeciliği, Ankara Nobel Yayın Dağıtım.
 14. Ekmekçi, R., & Dağlı, Y. A., (2010). Sports marketing, Pamukkale University School of Sport Sciences and Technology, Denizli-Turkey, Pamukkale, Journal of Sport Sciences, 1,1, 23-29.
 15. Garzan, G., (2009). Spor pazarlaması açısından futbol kulüplerine taraftar olma nedenleri ve bir uygulama, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Üretim Yönetimi ve Pazarlama Bilim Dalı, İstanbul.
 16. Gündoğdu, C., & Devocioğlu, S., (2008). Spor hizmetlerinin genel ekonomi çerçevesinde görünümü, Fırat Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları, Elazığ.
 17. Karabulut, M., (2004). Ulusal ve küresel pazarda stratejik pazarlama yönetimi. İstanbul.
 18. Karahan, K., (2006). Hizmet pazarlaması. İstanbul, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
 19. Kılıçoğlu, O., (2007). Hizmetiçi eğitimde kullanımı artan web tabanlı eğitim yöntemi ve bir uygulama. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, İstanbul.
 20. Kızıltepe, M., (2012). Futbol kulüpleri için değerlendirme çerçevesi. Sporometre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 10, 3, 77-88.
 21. Koca, B. B., (2015). Marka değerlendirme ve spor endüstrisinde örnek uygulama çalışması: Türk telekom örneği. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İşletme Bilim Dalı, Ankara.
 22. Kotler, P., (1982). Marketing for nonprofit organizations. New Jersey: Prentice Hall, USA.
 23. Kunkel, T., Hill, B., & Funk, D., (2013). Brand architecture, drivers of consumer involvement, and brand loyalty with professional sport leagues and teams, Journal of Sport Management, 27, 177-192.
 24. Odabaşı, Y., & Oyman, M., (2005). Pazarlama iletişimi yönetimi. Mediacat Yayınları, İstanbul.
 25. Öztürk, A., (2007). Hizmet pazarlaması. 7. Basım, Eskişehir, Ekin Basım Yayın Dağıtım.
 26. Parkhouse, B. L., (2001). The Management of sport: national association sport and physical education. Third Edition.
 27. Seraslan, M. Z., (1990). Spor pazarlaması: sporun topluma yaygınlaştırılmasında pazarlama tekniklerinden yararlanma. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Fakültesi, İstanbul.

28. Şahin, K., (2006). Türkiye’de küreselleşme tartışmaları ışığında ulus devlete bakış. Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
29. Talimciler, A., (2002). Futbolun metalaşması. Toplum Bilim Futbol Özel Sayısı, (Sayı 16, Ekim 2002).
30. Talimciler, A., (2008). Futbol değil iş: endüstriyel futbol. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 26, 89-114.
31. Taşğın, Ö., & Tekin, M. (2007). Futbol taraftarlarının marka değeri yaratmaları üzerine bir araştırma. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı. 18, 447-454.
32. Taşğın, Ö., & Tekin, M., (2007). Futbol taraftarlarının marka değeri yaratmaları üzerine bir araştırma. 447-454. (29. Kasım - 1 Aralık 2007 Tarihinde Düzenlenen Fenerbahçe Spor Kulübü 100. Yıl Spor ve Bilim Kongresinde Sözel Bildiri Olarak Sunulmuştur).
33. Tek, Ö. B., (1999). Pazarlama ilkeleri, global yönetsel yaklaşım Türkiye uygulamaları. 8. Baskı, İstanbul, Beta Yayınları.
34. Temel, A. S., & Şirin, E. F. (2017). The relationship between sports sponsorship and corporate image, reputation and intention to buy: TORKU case. Turkish Journal of Sport and Exercise, (Üniversite Dergisi). 19(2), 241-253.
35. Tolan, S., (2014). Spor endüstrisinde etkinlik pazarlaması: Galatasaray spor kulübü örneği. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı, İstanbul.
36. Hakkı, U., Enes, B., İhsan, K., & Yunus, B. (2017). Examine The Relationship Between The Levels Of Life Satisfaction And Leisure Time Satisfaction Of Foreign Students Study At Erciyes University, Turkey. *European Journal Of Physical Education And Sport Science*.
37. Üçışık, H. F., & Erken, N. (2000). Spor sektörünün piyasa yapısı: teorik bir yaklaşım. Marmara Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, III. Spor Bilimleri Kongresi, 11-13 Mayıs. Wells, W.D.1993 “Discovery-Oriented Consumer Research” Journal of Consumer Research, 19, 489-504.
38. Yıldız, Y., Ay, C., & Özbey, S. (2012). Futbol takımlarında tüketici temelli marka değeri. Ege Akademik Bakış, 12, 1-10.
39. Yoon S-J & Choi Y-G (2005) Determinants of successful sports advertisements: The effects of advertisement type, product type and sport model, Journal of Brand Management, 12 (3).

MÜCADELE SPORLARININ DENGE PARAMETRELERİ ÜZERİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ

Emre ŞİMŞEK¹

GİRİŞ

Sportif başarı için sporcunun fizyolojik ve motorik özellikleri yönünden üst seviyede performans sergilemesi gerekmektedir. Bunu sağlayacak parametrelerden biriside denge performansıdır (1). Denge, vücudun kütle merkezini en az salınımla veya en fazla kararlılıkla destek tabanında tutma gücü anlamına gelir (2, 3, 4).

Denge statik ve dinamik olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Statik denge, vücudun dengesini belli bir yerde ya da pozisyonda sağlama yeteneği iken (5, 6), dinamik denge ise belirlenen bir hareket sürerken desteklenen pozisyonunun korunması anlamına gelmektedir (7). Sportif anlamda başarı sağlamak hem statik hem de dinamik denge koşullarını eksiksiz sağlamayı gerektirir (8). Denge, yaş, kas iskelet sisteminin durumu, vizüel ve vestibüler uyarılar(9) ve sirkadiyen ritim(10) gibi bir çok unsurdan etkilenmektedir.

Postür ve denge kontrol sistemi, sporcuların fizyolojik ve motorik özelliklerine göre değişebildiği gibi, spor branşlarının özelliklerine göre de değişebilmektedir (11). Yapılan spor branşına bağlı olarak kazanılan beceriler ve branş için gerekli çevresel talepler, o branşa özgü postüral uyumun ve denge yeteneklerinin gelişmesi üzerinde önemli bir etkiye sahiptir (12).

Mücadele sporlarında, denge ve pozisyonu koruyabilme(stability) kilit bir performans belirleyicisidir: Judo sporcularında, disipline özgü teknik, rakibin dengesini rahatsız etmeyi amaçla-

¹ Öğr. Gör. Dr. emre.smsk@hotmail.com Erciyes Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

ğı söylenebilir. Bu nedenle sporcuların daha iyi denge parametrelerine sahip olabilmesi ve de başarı elde edebilmeleri için antrenmanlarında denge çalışmalarına daha çok yer vermesi gerekmektedir. Ayrıca mücadele sporları ile diğer spor branşları arasındaki farklılıkların daha iyi anlaşılabilmesi için hem örneklem grubunun elit sporculardan oluşması hem de örneklem sayısının ve branş sayısının arttırılarak çalışmanın yürütülmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Eliöz M, Sitti S, Koç MC, Murt Z, Koç H. A Study on Static Balance Performance of Healthy and Hearing - Impaired Football Players. *European Journal of Applied Sciences*, 2013; 5: 25-28.
2. Abbasi, A., H. Berenjeian Tabrizi, H. Jahadian and J. Rahmanpoumoghadam, Dynamic Balance in Inactive Elder Males changes after Eight Weeks Functional and Core Stabilization Training. *Middle-East Journal of Scientific Research*, 2012; 11(3): 304-310.
3. Abbasi, A., H. Sadeghi, H. Berenjeian Tabrizi, K. Bagheri, A. Ghasemizad and A. Karimi. Effect of Whole Body Vibration, Aquatic Balance and Combined Training on Neuromuscular Performance, Balance and Walking Ability in Male Elderly Able-Bodied Individual. *World Applied Science Journal*, 2011; 15(1): 84-91.
4. Emery, C. Is there a clinical standing balance measurement appropriate for use in sports medicine? A review of the literature. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 2003; 6(4): 492-504.
5. Hazra F, Taşmektepligil Y. Puberte Öncesi Dönemde Denge ve Esnekliğin Çeviklik Üzerine Etkilerinin İncelenmesi, *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2008; 6: 9-12.
6. Muratlı, S. Çocuk ve Spor – Antrenman Bilimi İşığı Altında, Bağırğan Yayımevi, Ankara, 1997.
7. Sadeghi, H., Sarshin, A., and Hovanloo, F. Effects of whole body vibration training on dynamic balance athlete male students. *Journal of Movement Science and Sport*, 2010; 7(14).
8. Altay, F. Ritmik Cimnastikte İki Farklı Hızda Yapılan Chainé Rotasyon Sonrasında Yan Denge Hareketinin Biyomekanik Analizi. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2001.
9. Pereira LM. "Spatial Concepts and Balance Performance: Motor Learning in Blind and Visually Impaired Children", *Journal of Visually Impairment and Blidness*, 1990: 109-111

10. Ünver Ş and Atan T. Investigation of the Changes in Performance Measurements Based on Circadian Rhythm. *Anthropologist*, 2015; 19(2): 423-430
11. Kılıç, RT. Farklı Spor Branşlarındaki Sporcuların Denge Performans Parametrelerinin Tanımlayıcı Özelliklerinin Belirlenmesi. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Fizyoterapistliği Bölümü, Doktora Tezi, Ankara, 2018.
12. Paillard, T., Noe, F., Riviere, T., & Vincent M. Postural performance and strategy in the unipedal stance of soccer players at different levels of competition. *Journal of athletic training*, 2006; 41(2):172.
13. Perrin P, Deviterne D, Hugel F, Perrot C. Judo, better than dance, develops sensorimotor adaptabilities involved in balance control. *Gait Posture* 2002;15(2):187-94.
14. Fong SSM, Fu S, Ng GYF. Taekwondo training speeds up the development of balance and sensory functions in young adolescents. *J Sci Med Sport* 2012;15(1):64-8.
15. Paillard T, Noe F. Effect Of Expertise And Visual Contribution On Postural Control in Soccer, *J Med Sci Sports*, 2006; 16: 345-348.
16. Vando S, Filingeri D, Maurino L, Chaabène H, Bianco A, Salernitano G, et al. Postural adaptations in preadolescent karate athletes due to a one week karate training camp. *J Hum Kinet* 2013;38(9):45-52.
17. Arslan H, Çelenk Ç. Farklı Liglerde Yarışan Erkek Alp Disiplini Kayakçıların Denge Parametreleri İle Yarış Performansları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi. *Spor Bilimleri Alanında Araştırma ve Değerlendirmeler*, Gece Kitaplığı, Birinci Baskı, Ankara Mart 2019; 313-328.
18. Carr J, Shepherd R. *Neurological rehabilitation: optimizing motor performance*. Auckland: Butterworth-Heinemann. 1998.
19. Ferdjallah M, Harris GF, Smith P, Wertsch JJ. Analysis of postural control synergies during quiet standing in healthy children and children with cerebral palsy. *Clinical Biomechanics*. 2002;17(3):203-10.
20. Cote KP, Brunet ME, Gansneder BM et al. Effects of pronated and supinated foot postures on static and dynamic postural stability, *Journal of Athletic Training*. 2005; 40(1): 41-46.
21. Çelenk C, Arslan H, Aktuğ ZB, Şimşek E. The Comparison Between Static and Dynamic Balance Performances of Team and Individual Athletes. *European Journal of Physical Education and Sport Science*, 2018; 28-34
22. Tekin YS. Atletizm, Güreş, Teakwondo Branşı Yapan Sporcuların Denge Performanslarının İncelenmesi. Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Konya, 2016.
23. Soykurt, M. Boksörlerde Esneklik ve Dengenin Direkt Yumruk Kinematiki İle İlişkisi. T.C. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Spor Fizyoterapistliği Programı. *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara, 2017.

24. Yolcu, A. 14-17 yaşları arasındaki erkek basketbolcu, futbolcu, güreşçi ve sedanter bireylerin bazı fiziksel ve fizyolojik özelliklerinin karşılaştırılması, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Niğde, 2012.
25. Balcı, Ş. S., Pekel, H. A., Karakuş, S., Pepe, H., Revan, S., & Bağcı, E. (2008). 9-11 Yaş grubu ilköğretim öğrencilerinin performansla ilgili fiziksel uygunluklarının değerlendirilmesi.

SPORCU BESLENMESİ VE KARBONHİDRATLAR

Fatih Akgül¹, İbrahim Bozkurt², Mehmet Özdemir³

GİRİŞ

İnsanların sağlıklı olabilmeleri için beslenmeleri şarttır. Fakat beslenmeyle tam olarak sağlanamayız bunun tam olarak sağlanması için insanların dengeli ve yeterli beslenmesi şarttır. Sporcular açısından bu durum, sporcu performansını belirleyen en önemli etkenler arasında yerini almaktadır. Beslenme ile ilgili araştırmalar gün geçtikçe artmakta ve bu besin öğelerinin organizmaya olumlu veya olumsuz etkileri noktasında daha çok bilgiye ulaşılmaktadır. Bunun bir sonucu olarak daha sağlıklı bir toplum oluşu ve daha sağlıklı sporcular yetiştirilmesinde beslenme ile ilgili yapılan çalışmaların etkileri yadsınamaz bir gerçek halini almaktadır. Beslenme ile başlayan bu süreç besinlerin parçalanıp enerji oluşumu ile devam eder. Organizmanın çalışması için gerekli olan enerji besin dediğimiz gıdalardan elde edilmektedir. Besin öğelerini, yapıları ve özellikleri bakımından sınıflandırarak bu sürecin daha iyi anlaşılmasını sağlayabiliriz. Hem bireylerin hem de sporcuların beslenme bilgilerinin üst seviyede olması, ileride daha sağlıklı bireyler ve daha başarılı sporcular olmaları için gereklidir.

Besin öğelerinin alınmasının en önemli sebebi organizma için gerekli enerji kaynağını sağlamasıdır.

¹ Dr.Öğr.,fatih.akgul@selcuk.edu.tr Selçuk Üniv.Sağlık Blm Ens.

² Prof.Dr.ibozkurt@selcuk.edu.tr.Selçuk Üniv. Spor Blm. Fak.

³ Doç.Dr. ozdemir69@gmail.com Selçuk Üniv.Spor Blm Fak.

başvurulan düşük karbonhidratlı, yüksek protein ve yağ içerikli diyetlerin spor yapan bireyin performans ve vücut kompozisyonu üzerine etkileri konusunda spor yapan bireylerin bilgilendirilmesine önem verilmelidir..

KAYNAKLAR

1. Akyüz, Ö., Işıldak, K., Taş, M., Akyüz, M., & Turna, B. (2018). Investigation Of The Relation Of The Leg Volume To The Anaerobic Power Values In The Elite Swimmers. *European Journal of Physical Education and Sport Science*.
2. APAYDIN, A. H., & YILDIZ, Y. (2016). Sporcularda Karbonhidrat Tüketimi Nasıl Olmalı?. *Türkiye Klinikleri Sports Medicine-Special Topics*, 2(3), 1-7.
3. Baron, D. K. (2002). *Sporcuların Optimal Beslenmesi*. (Çev. S. Ömeroğlu ve S. Hasırcı) Ankara: Bağırhan Yayınevi.
4. Baysal A, 2002. Beslenme Hacettepe Üniversitesi Yayını s; 19-30 Ankara,
5. Baysal, A. 2011. Beslenme. (13. Baskı). Ankara: Hatipoğlu Yayınları. Bulut, M. A. (2013). Can Boğazdan Gelir. (1. Baskı). İstanbul: Hayat Yayın Grubu.
6. Bozkurt, İ., & Nizamlioğlu, M. 2005. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında Okuyan Aktif Spor Yapan Öğrencilerin Beslenme Alışkanlıklarının Belirlenmesi Ve Değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (14), 209-215.
7. Bulut, S., & Turnagöl, H. 2018. Glikojen Depolarının ve Sıvı Besin Alımının Egzersiz Sırasında Yağ ve Karbonhidrat Kullanımına Etkisi. *Beslenme ve Diyet Dergisi*, 46(1), 30-39.
8. Çakıroğlu, M. İ. 1997. Antrenman Bilgisi. (2. Baskı). İstanbul. Şeker Matbaacılık.
9. Çakmakçı, E., Arslan, F., Taşkın, H., & Çakmakçı, O. (2011). The effects of aerobic dance exercise on body composition changes associated with weight change in sedentary women.
10. Çakmakci, E. (2009). Effects of camp term on some he-matological parameters in male taekwondoers. *Nigde University Journal of Physical Education and Sport Sciences*, 3(1), 21-29.
11. Çakmakçı, E., Çınar, V., & Boyalı, E. (2009). Bayan Teakwondocularıda kamp döneminin bazı solunum parametreleri üzerine etkisi. *Atatürk Ün. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11, 1-6.
12. Çınar, V., Bostancı, Ö., Şahan, H., & Aytaç, K. Karbonhidratlar Ve Sporcularda Kullanımı/Carbonhyrates And Their And Sportsman Usage. *Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(2).
13. Ergen, E. Demirel, H., Güner, R., Turnagöl, H., Başoğlu, S., Zergeroğlu, A. M. ve Ülkar, B. 2002. Egzersiz Fizyolojisi. Nobel Yayın Dağıtım Ltd. Şti., Ankara, 39-81.

14. Ersoy, G. 2011. Egzersiz ve Spor Yapanlar için Beslenme. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
15. Ersoy, G. 2013. Fiziksel Uygunluk (Fitness) Spor ve Beslenme ile İlgili Temel Öğretiler. Ankara: Ata Ofset Matbaacılık.
16. Gökdemir, K. 1996. GÜREŞÇİLERİN BESLENME BİLGİ VE ALIŞKANLIKLARI. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 18-29.
17. Gökdemir, K. 1996. Güreşçilerin Beslenme Bilgi ve Alışkanlıkları. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(19-30).
18. Güneş, Z. 2015. Antrenör ve Sporcu El Kitabı Spor ve Beslenme. (7. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
19. Karagöz, M. F., & Şanlıer, N. Egzersizde Makro Besin Öğelerinin Planlanması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 23(1), 43-57.
20. Karakuş, M. 2014. Sporcularda Ergojenik Destek. *Spor Hekimliği Dergisi*, 49(4), 155-167.
21. Karakuş, M., Çelenk, Ç., Kaya, M., Sucan, S., & Turna, B. Çocuklarda 12 Haftalık Yüzme Egzersizinin Bazı Fiziksel Fizyolojik Parametrelere Etkisi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 50-57.
22. Konopka P. 2001. Spor Beslenmesi. (Çev. Ankara 1996;37-39. 9. Sağlam F. Futbolcuların beslenme alışkanlıkları. *Spor Bilimleri Dergisi*, Hacettepe J Sport Sciences; 2:19-24. 15.
23. Özdemir, G. 2010. Spor Dallarına Göre Beslenme. *Sportmetre Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(1), 1-6.
24. Özdemir, G., & Özdilek, Ç. 2010. Dumlupınar Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulunda Okuyan Ve Aktif Spor Yapan Öğrencilerin Beslenme Alışkanlıkları.
25. Paker SH. 1998. Sporda Beslenme, Ankara, Gen matbaacılık
26. Paker, H.S. 1996. Sporda Beslenme. Gen Matbaacılık, Ankara.
27. Pehlivan, A. 2006. Sporda Beslenme. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
28. Sağlam, F. 1993. Futbolcuların Beslenme Alışkanlıkları. *Spor Bilimleri Dergisi*, 4(2), 27-34.
29. Sencer, E. ve Orhan, Y. 2005. Beslenme. (1. Baskı). İstanbul: İstanbul Medikal Yayıncılık.
30. Süel, E., Şahin, İ., Karakaya, M. A., & Savucu, Y. 2006. Elit Seviyedeki Basketbolcuların Beslenme Bilgi Ve Alışkanlıkları. *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Tıp Dergisi*, 20(4), 271-275.
31. Şam, C. T., & Şen, İ. 2007. Alp Disiplini Kayakçılarda Karbonhidrat Ve Protein Karışımı Enerji Suplementinin Kas Hasarı Üzerine Etkileri.
32. Tatlıcı, A., Çakmakçı, E., Yılmaz, S., & Arslan, F. (2018) Comparison of Visual Reaction Values of Elite Deaf Wrestlers and Elite Normally Hearing Wrestlers. *Turkish Journal of Sport and Exercise*, 20(2), 63-66.

33. Tayar, M., Haşıl-Korkmaz, N. ve Özkeleş, H. E. 2011. Beslenme İlkeleri. (1. Baskı). Bursa: Dora Basım Yayın.
34. Turna, B. Futbolcularda Müsabaka Dönemi Antrenmanlarının Seçilmiş Fiziksel Özellikler Üzerine Etkileri. Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi, 2(1), 15-27.
35. Turna, B., & Kılınç, F. (2016). Examining the Relation Between the Performance Levels of the Footballers and the Data Obtained With the Routine "Combined Performance Analyses". US-China Education Review, 6(11), 657-668.
36. Turna, B., & Kılınç, F. (2018). Comparison of some Biomotoric Properties and Anthropometric Measurements of Male Basketball and Football Players. Journal of Education and Training Studies, 6(5), 118-122.
37. Turna, B., Gençtürk, B., & Bulduk, Y. Pap Uygulamalarının Genç Erkek Futbolcularda Bazı Performans Parametreleri Üzerine Etkisinin İncelenmesi An Investigation of The Effect of Post-Activation Potentiation on Some Performance Parameters in Young Male Soccer Players.
38. Ünsal, A. Beslenmenin Önemi ve Temel Besin Öğeleri.
39. Vatansev, H., & Cakmakci, E. (2010). The Effects of 8-week aerobic exercises on the blood lipid and body composition of the overweight and obese females. Science, Movement And Health, 2, 814-820.
40. Yaman, F. 2000. Müsabaka dönemi sporcu beslenmesi. *Atletizm Bilim Ve Teknoloji Dergisi, Ankara*.
41. Yarar, H., Gökdemir, K., Eroğlu, H., & Özdemir, G. 2011. Elit seviyedeki sporcuların beslenme bilgi ve alışkanlıklarının değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi, 13(3)*, 368-371.
42. Zorba, E. 2000. Fiziksel Uygunluk. Ankara: Gazi Kitabevi.
43. Zorba, E. 2006. Yaşam Boyu Spor. (2. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

2010-2019 YILLARI ARASINDA GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ PERSONELLERİ İLE GERÇEKLEŞTİRİLEN TEZ ÇALIŞMALARININ EĞİLİMİ: BİR İÇERİK ANALİZİ

Yunus Sinan BİRİCİK¹

GİRİŞ

Sistem kuramına göre örgüt; sosyoloji, antropoloji, siyaset bilimi, psikoloji, yönetim bilimi gibi çeşitli sosyal bilimlerin ilgi alanında olan bir kavram olarak ifade edilmiştir. (Şişman, 1995). Diğer bir tanım ile örgüt; birden çok insanın, belirlenmiş amaçları gerçekleştirmek için bir araya gelerek bu amaçlar etrafında organize bir şekilde güç birliği yapmalarıdır (İmamoğlu, Ekinci, 2014). Örgütler, bireyler olarak sahip olduğumuz fiziksel, biyolojik ve zihinsel sınırlamalarımızın üstesinden gelerek, tek tek bireyler olarak ulaşmamızın mümkün olmadığı birtakım amaç ya da hedeflere ulaşmamıza yardım eder (Şimşek, 2007). Her örgüt, içerisinde kendine özgü özellikleri barındırır ve bir örgütü oluşturan bireyler, belli amaçları gerçekleştirmek için örgütlenmekte ve örgütlenme işini, paylaştıkları ortak bir takım anlamlar sayesinde yapabilmektedirler (Louis, 1985; akt: Basım, Argan, 2009).

Örgütün, spor bilim dalıyla ilişkisine bakıldığında ise diğer örgütler gibi amaçlarına insanların faaliyetleriyle ulaşırlar. Bu açıdan spor örgütleri; insanların spor konusundaki talep ve ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla çeşitli faaliyetlerin hazırlanıp sunulduğu iktisadi hizmet üniteleridir (İmamoğlu, Ekinci, 2014). Türkiye’de örgütlü spor yapılanması 1922 yılında Türkiye İdman

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniv. Spor Bilimleri Fak. sinan.bircik@atauni.edu.tr

KAYNAKLAR

1. Basım N.H., Argan M. (2009). Spor Yönetimi. Detay Yayıncılık, Ankara.
2. Berg B.L., Lune H. (2015). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. (Çev: Hasan Aydın). Konya: Eğitim Yayınevi.
3. Berg K.E., Latin R.W. (2008). Essentials of Research Methods in Healty, Physical Education, Exercise Science and Recreation (3rd ed.). Philadelphia, PA: Lippincott, Williams and Wilkins.
4. Birol, Ş.S., Aydın, E., Karaküçük, S. (2018). Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü Çalışanlarının Kent Merkezlerinde Halka Sunulan Sportif Rekreasyon Tesis ve Hizmetlerin Belirlenmesine İlişkin Görüş ve Önerileri. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 23(4), 251-267.
5. Bitlis Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğünün Görevleri, Erişim Adresi: <http://www.bitlis.gov.tr/genclik-ve-spor-il-mudurlugu> Erişim Tarihi: 16.08.2019
6. Çumralgil B., Görücü A. (2007). Örgütlenme ve Yönetim Biçimleriyle Spor. S.Ü. Basımevi, Konya.
7. Duygulu E., Sezgin O.B. (2015). Türkiye’de örgütsel davranış yazını doktora tezlerine yönelik bir inceleme. İş ve İnsan Dergisi, 2(1), 13-25.
8. Ekenci G., İmamoğlu, F.A. (1998). Spor İşletmeciliği, Alp Ofset Matbaası, Ankara.
9. Elmas S., Açıkgöz S., Aşçı F.H. (2018). Sporda Sosyal Alanlarda Yapılan Lisansüstü Tezlerde Araştırma Paradigmalarının İncelenmesi. Spor Bilimleri Dergisi, 29(2), 53-66.
10. Elmas S., Elmas A.G., Aşçı F.H. (2019). Sporda Sosyal Alanlar Makalelerinin Araştırma Yaklaşımlarının İncelenmesi. Spor Bilimleri Dergisi, 30(1), 39-52.
11. Fişek K. (1998). Dünyada ve Türkiye’de Spor Yönetimi. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
12. Göküş M., Çubukcu Z. (2019). Türkiye’de Ombudsmanlık Konusunda Yapılan Lisansüstü Tezler Üzerine Bir İçerik Analizi, Ombudsman Akademik, 5(10), 215-253
13. İmamoğlu F.A., Ekenci, G. (2014). Spor Örgütleri için İşletme Yönetimi. Berikan Yayınevi, Ankara.
14. Koca C. (2017). Spor Bilimlerinde Nitel Araştırma Yaklaşımı. Spor Bilimleri Dergisi, 28(1), 30-48.
15. Leedy, P.D., Ormrod, J.E. (2005). Practical Research: Planning and Design. Upper Saddle River, NJ: Pearson/Merrill/Prentice Hall.
16. Louis M. R. (1985). “An Investigator’s Guide to Workplace Culture” in P. J. Frost, L. F. Moore, M. R. Louis, C. C. Lundberg and J. Martin. Organizational Culture. Beverly Hills, Sage: 73-93.

17. Mirzeoğlu N., Çoknaz D. (2006). Türkiye'de Spor Bilimleri Ve Mesleki Sorunlar: Nitel Bir Analiz. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 11(1), 27-38.
18. Neuendorf, K.A. (2002). The Content Analysis: An Introduction. London: Continumm.
19. Özenç M., Özenç E.G. (2013). Türkiye'de üstün yetenekli öğrencilerle ilgili yapılan lisansüstü eğitim tezlerinin çok boyutlu olarak incelenmesi. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 17(1), 13-28.
20. Punch K.F. (2016). Sosyal Araştırmalara Giriş Nicel ve Nitel Yaklaşımlar. Ankara: Siyasal Kitabevi.
21. Sunay H. (2017). Spor yönetimi. Ankara: Gazi Kitabevi.
22. Şimşek Ş.M. (2007). Yönetim ve Organizasyon. Eğitim Akademi Yayınevi, Konya.
23. Şişman M. (1995). Örgüt Kavramının Kültürel Açından Çözümlemesi ve Eğitim Örgütleri. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 1(1), 79-94.
24. T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı, Faaliyet Raporu 2015.
25. Yavuz Y., Mirzeoğlu N., Kaymakçı Y. (2018). Türkiye'de Spor Yönetimi Alanında Yapılan Akademik Çalışmaların Analizi. Journal of Global Sport and Education Research, 1(1), 47-63.
26. Yerlisu T., İmamoğlu F.A. (2005). Gençlik ve Spor İl Müdürlerinin Yöneticilik ve Liderlik Becerilerinin Değerlendirilmesi. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2, 53-64.
27. Yetim A.A. (2015). Sosyoloji ve Spor. Berikan Yayınevi, 7. Baskı, Ankara.
28. Yıldırım A., Şimşek, H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (8.baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
29. Yıldırım A., Şimşek H. (2016). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
30. Yılmaz A. (2019). Türkiye'de Spor Bilimi Alanında İşitme Engelli Bireylerle Yönelik Yapılan Çalışmaların İçerik Analizi (2008-2018). SPORMETRE,17(3), 58-66.

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN SPOR YAPMA DURUMLARINA GÖRE SOSYAL BECERİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ (Kayseri İli Örneği)*

Hakkı ULUCAN¹, İhsan KUYULU², Enes BELTEKİN³, Mehmet ÖZDEMİR⁴

GİRİŞ

Sosyal beceriler, İngilizce “Social Skills” kavramının karşılığıdır ve aslı çoğuldur. Burada sosyal beceriler olarak kullanılması-
nın nedeni ise, konuyla ilgilenenlerden bazılarının sosyal beceri
ile sosyal beceriler ayrımı yapmalarındır (Yıldırım ve Yetim, 2011).
Sosyal becerilerle ilgili birçok araştırmacı değişik tanımlarda bu-
lunmuşlardır. Bu tanımların çoğunun anlamları birbirine yakın
olmasına rağmen, hemen hemen hepsi birbirinden farklıdır. Ge-
nel anlamıyla sosyal beceri bireyler arası olumlu ve etkili ilişkiler
kurabilmek için gerekli olan beceriler bütünü olarak tanımlanır
(Özçep, 2007). İnsan hayatına yön veren sosyal ilişkiler, birey-
lerin yaşamlarının önemli bir bölümünün diğer insanlarla ilişki
kurarak geçirmeleri ile alakalıdır. Bu bağlamda insanların, diğer
insanlarla iletişimlerini sağlıklı tutacak sosyal açıdan makul olan
davranışlar sergilemeleri gerektiğini söyleyebiliriz. Bunu sağla-
mada ise ilişki kurulan kişilerin olumlu tepkiler vermesine sebep
olacak ve olumsuz tepkilerin önünü kesecek becerileri bulun-
durmanın önemi bilinmektedir. Bahsi geçen becerilere genellikle

¹ Doç.Dr.hakkiulucan@gmail.com Erciyes Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi,

² Dr.Öğr.Üyesi ihsankuyulu444@hotmail.com Bingöl Ün.Beden Eğitimi ve Spor Yüksek okulu

³ Dr.Öğr.Üyesi ens_bltkn@hotmail.com Bingöl Ün.Beden eğitimi ve Spor Yüksekokulu

⁴ Doç.Dr.ozdemirim69@gmail.com Selçuk Ün.Spor Bilimleri Fakültesi

KAYNAKLAR

1. Aktı, S. 2011. İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin medya okuryazarlığı ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.
2. Atan, T., Ünver, Ş., & Arslan, H. (2018). Üniversiteli Öğrencilerin Utangaçlık Düzeylerinin İncelenmesi. *Journal of International Social Research*, 11(61).
3. Atkins Burneth SM. 2001. Measuring social competence in the early elementary years a research analysis. Pissertation University of Michigan.
4. Avcı, Z. 2004. Beden eğitimi öğretmenlerinin sosyal beceri düzeyleri. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bursa.
5. Avcı, Z. ve Öztürk, K. F. (2007). Beden Eğitimi Ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Belirlenmesi (Uludağ Üniversitesi Örneği). *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 3 (2), 197-206.
6. Bacanlı, H. (2014). Sosyal Beceri Eğitimi. (5. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
7. Bacanlı, H. ve Erdoğan, F. (2003). Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeğinin (MESSY) Türkçeye Uyarlanması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 3(2), 351-379.
8. Bozgün, K. ve Pekdoğan, S. (2018). Öğretmen Adaylarının Sosyal Beceri Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 8(4), 151-167. Doi: <https://doi.org/10.19126/suje.437918>.
9. Burger, J. M. (2006). Kişilik (1. Baskı). Çev., Erguvan Sarioğlu. İstanbul: Kaknüs Yayınları.
10. Churney, A. H. (2000). Promoting children's social and emotional development: A follow up evaluation of an elementary school based program in social decision making/social problem solving. Unpublished Dissertation, The State University Of New Jersey, New Jersey.
11. Çiftçi, İ. ve Sucuoğlu, B. (2012). Bilişsel Süreç Yaklaşımlarıyla Sosyal Beceri Eğitimi. Ankara, Kök Yayıncılık.
12. Deniz, M. E. (2003). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 501522.
13. Dicle A N, 2006. Üniversite öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin duygusal zeka düzeyleri ve bazı kişisel özelliklerine göre incelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
14. Duran, M., Çeliköz, N. ve Topaloğlu, A. (2013). Determination of secondary students social skill levels. *Inonu University Journal of The Faculty of Education*, 14(2), 121-137.

15. Erkal, M., Güven, Ö. ve Ayan, D. 1998. Sosyolojik açıdan spor. Der Yayınları, İstanbul
16. Goleman, D. (2016). Sosyal Zeka (İnsan İlişkilerinin Yeni Bilimi). İstanbul: Varlık Yayınevi.
17. Göde, O. ve Alkan, V. 1998. Denizli Ortaöğretim Kurumlarındaki Sporcu Öğrencilerin Derslerindeki ve Spor Yaşantılarındaki Başarılarının Karşılaştırılması. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4, 14-21
18. Gresham, F. M. (2016). Social Skills Assessment and Intervention for Children and Youth. Cambridge Journal of Education, 46(3), 319-332.
19. Gresham, F. M. and Elliott, S. N. (1990). Social skills rating system. Circle Pines, MN: American Guidance Service.
20. Gülay, H. ve Akman, B. (2009). Okul Öncesi Dönemde Sosyal Beceriler. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
21. Johns, B. H., Crowley, E. P. ve Guetzloe, E. (2005). The Central Role of Teaching Social Skills. Focus on Exceptional Children, 37(8), 1-8.
22. Kabakçı, Ö. F. ve Fidan, K. (2008). 6-8. Sınıftaki Öğrencilerin Sosyal- Duygusal Öğrenme Becerilerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi". Eğitim Ve Bilim Dergisi, 33(148), 77-86.
23. Kalafat, T. (2006). Üniversite Öğrencilerinin Beden Memnuniyeti Düzeyleri ile Soysal Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi (Çanakkale İli Örneği). Yüksek lisans tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
24. Kara, E. 2003. Öğretmen ve öğrencilerin sosyal beceri algılarına etki eden faktörler. Çukurova Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana.
25. Kasatura, İ. (1991). Okul Başarısından Hayat Başarısına. İstanbul Altın Kaptlar Yayınevi
26. Meadan, H. ve Monda-Amaya, L. (2008). Collaboration to Promote Social Competence for Students with Mild Disabilities in The General Classroom: A Structure for Providing Social Support. Intervention in School and Clinic, 43(3), 158-167.
27. Nolan, A. (2003). The reinforcement and impact of social skills education in secondary school and elementary school students. Yayınlanmamış doktora tezi, Pacific Lutheran University, Tacoma Washington.
28. Özçep C. İlköğretimde Görev Yapan Beden Eğitimi ve Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Karşılaştırılması, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. 2007.
29. Reynolds, K.D., Killen, J.D., Bryson, S.W., Maron, D.J., Taylor, J.B., Maccollo, N., Farguhar, J.W. (1990). Pyscosocial Predictors of Physical Activity in Adolescents. Previous Medicine, 19(5), 541-551.

30. Roseberry, L. (1997). An applied experimental evaluation of conflict resolution curriculum and social skills development. Unpublished Dissertation, Loyola University, Chicago
31. Ryan, J.G., Dziewaltowski, D.A. (2002). Comparing the Relationship Between Different Types of Self-Efficacy and Physical Activity in Youth. *Health Education and Behavior*, 29: 491.
32. Salici, O , Koca, M . (2019). Spor Yapan ve Yapmayan Lise Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin İncelenmesi: Isparta Örneği. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi* , 10 (2) , 186-197 . Doi: 10.17155/Omuspd.464507
33. Segrin, C. 2001. Social Skills and Negative Life Events: Testing the Deficit Stress Generation Hypothesis. *Current Psychology*. 1 (20),19-35.
34. Seven, S. (2008). Yedi - Sekiz Yaş Çocuklarının Sosyal Becerilerinin İncelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18 (2), 151-174.
35. Şahin, B. (2011). Metodoloji. Abdurrahman Tanrıoğen (Ed.), *Bilimsel araştırma yöntemleri içinde* (s.109-130). (2. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık
36. Şenol, E. ve Türkçapar, Ü. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(40), 445-456.
37. Tekin M, 2006. Bayraktar G, Yıldız M, Katkat D. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Çeşitli Değişkenlere Göre Sosyal Beceri Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi, *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 8(1), 43-59.
38. Westwood, P. (1993). Commonsense methods for children with special needs strategies for the regular classroom. London: Routledge.
39. Yıldırım İ, Yetim A. Ortaöğretimde Beden Eğitimi Dersleri Öncelikli Amaçları Üzerine Bir Araştırma, *GÜ Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2011; (1) 3: 36-43
40. Yıldırım, S. ve Özcan, G. (2011) "Lisanslı Olarak Takım Sporü Ve Bireysel Spor Yapan İle Spor Yapmayan Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması" *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 2011-2, Sayı: 23.
41. Yüksel, G. (2004). Sosyal beceri envanteri el kitabı. Ankara: Asil Dağıtım Yayın.

LİDERLİK, SPORDA LİDERLİK VE LİDERLİĞİN TEMEL ÖZELLİKLERİ

Murat KASIMOĞLU¹

GİRİŞ

Liderlik, en çok incelenen sosyal bilim alanlarından biri olmakla birlikte üzerinde uzlaşmış bir tanımını yapmak zordur. Günümüzde, bilgi toplumuna dayalı yönetim teknikleri, kavramları ve anlayışları vardır. Bu gelişmelere bakılarak, yönetimin veya örgütlerin başarı seviyesinin değerlendirilmesinde liderliğin rolü de değişmektedir.

Tarihin her safhasında örneklerine rastlanan liderlik kavramının geçmişi oldukça eskilere gitmektedir. Etimolojik olarak liderlik 14. yüzyılda İngiliz dilinde rastlanmakta, sözcük olarak 1800'lere kadar ortaya çıkmamıştır (Savcı, 1999). Liderlik önceleri, askeri, dini ve politik alanlarda rağbet görmüşse de 19. yüzyılda endüstri devrimi ile birlikte tüm örgütlerde değer kazanmaya başlamış ve çok yönlü yeniliklerin etkisiyle liderlik anlayışı ve uygulaması önceki dönemlere göre oldukça değişmiştir. Endüstri devriminden sonra ise iletişim, bilgi ve teknolojiye bağlı değişimler, işletme ortaklıkları ve uluslararasılaşma gibi gelişmeler liderleri rekabet ortamında bırakmış ve işletme içi değerlere yönelmeye zorlamıştır. Bu yeniliğin zorunlu kıldığı örgütlenme ve üretim ihtiyaçları liderlik anlayışlarını da değiştirmiştir. Böylece liderlik önceleri sistem, yapı ve verimliliğe dayalı sıkı kontrol ve zorlama ile beraber anılırken, günümüzde misyon, vizyon, kültür, katılımcı yönetimi gibi kavramlarla beraber anılmaya başlamıştır (Ay, 1997).

¹ Dr., Arven İlaç Bölge Müdürü (Ankara-Konya), kasimoglumurat81@gmail.com

1980'li yıllardan bu yana özel sektördeki değişim kamu kurumlarında da çeşitli yönleriyle etkilemiştir. Devletin rolündeki değişime bağlı olarak yönetim alanında da kamu kurum ve kuruluşları özel sektör uygulamalarından etkilenmiştir. Böylece özel sektör ile kamu örgütlerinin etkileşimi artmıştır.

1990'lı yıllardan itibaren Türkiye'de de hem akademik dünyada hem de kamu yönetimi uygulamasında gündeme gelmiştir. Personel yönetiminden insan kaynakları yönetimine geçişle ilgili hükümet politikalarındaki değişimle birlikte, 2000'li yılların başında merkezi plan ve programlarda yer alan insan kaynakları yönetim uygulamaları yasal düzenlemelere uğramıştır. Kamu yönetimi alanındaki gelişmeler merkezi idareyle sınırlı kalmamış, 2004-2005 yıllarında gerçekleştirilen yerel yönetimler reformlarıyla birlikte belediyelerde de İKY'ye geçiş süreci başlamıştır.

Özel sektör tecrübesine bakıldığında söz konusu uygulamaların başarılı sonuçlara dönüştürülmesi, İK yöneticilerinin ve ekip liderlerinin liderlik temel özelliklerinin liderlik tipleri ile yakından ilgili olduğu görülmektedir (Köseoğlu, 2019).

KAYNAKLAR

1. Ahola, S. E. & Hatfield, B., (1986). Psychology of sports. Brown Publisher, Ioawa, 226-283.
2. Atılgan, D., & Kaplan, T. (2018). Crisis management in sport. The Journal of International Civilization Studies, ISSAS Special Issue, DOI: <doi>10.26899/inciss.23 </doi>, 3(1), 72-79.
3. Ay, C., (1997). Liderlik ve örgüt kültürü. 21. Yüzyılda Liderlik Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Cilt 2, İstanbul: Deniz Harp Okulu Komutanlığı Basımevi.
4. Bass, B. M., (1990). From transactional to transformation al leadership learning to share the vision. Organizational Dynamics.
5. Bakan, İ., (2004). Yöneticiler İçin Başarı Stratejileri. Beta Yayınları, İstanbul.
6. Bakan, İ. & Doğan, İ., (2013). Liderlik: güncel konular ve yaklaşımlar. Gazi Kitabevi, Ankara.
7. Bennis, W. G. & Nanus, B., (1985). Leaders: the strategic for taking charge. New-York: Harper and Row.
8. Bozyiğit, E., (2013). Liderlik ve spor. Pamukkale Üniversitesi Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü, Ders Notları, Denizli.
9. Çelik, V., (2012). Eğitimsel liderlik. Pegem Akademi, 6. Bs, Ankara.

10. Cooley, C. H., (1902). Looking-glass self. The production of reality: Essays and readings on social interaction, 6.
11. Cox, R. H., (1990). Sport Psychology, Second Edition. Brown Publisher, Iowa, pp, 335-393.
12. Davis, K. A., (1994). Sport management. Brown Benchmark Publishers, Iowa, pp, 126-128.
13. Develi, Ö., (2010). Yönetimde yeni yönelimler bağlamında lider yöneticilik. Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Isparta.
14. Dinçer, Ö., (1994). Stratejik yönetim ve işletme politikası, 3. Bs, İstanbul, 271-275.
15. Eraslan, L., (2004). Liderlik olgusunun tarihsel evrimi. Temel Kavramlar ve Yeni Liderlik Paradigmasının Analizi, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 162, Ankara.
16. Erdoğan, İ., (1991). İşletmelerde personel seçimi ve başarı değerlendirme teknikleri. İşletme İktisadi Enstitüsü Yayınları, No:141, İstanbul.
17. Fiedler, F. E., (1967). A theory of leadership effectiveness. New York: McGraw-Hill.
18. Graen, G., (1976). Role making processes within complex organizations. Handbook in industrial and organizational psychology, Chicago: Rand McNally, pp, 1201.
19. Güner, G., (2002). Dönüşümsel liderliğin güç kaynakları ve silahlı kuvvetler organizasyonunun dönüşümsel liderliğe uygunluk açısından değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, SDÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
20. Kaplan, T., Atılğan, D., Aktaş, S., & Tükel, Y. (2016). Okul Yöneticilerinin Öğretmenler Tarafından Algılanan Etik Liderlik Davranışları. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4(31), 180-193.
21. Katz, D. & Kahan, R. L., (1978). The social psychology of organizational effectiveness, 2nd edition, Wiley, New York USA, p, 47.
22. Kellerman, A., (1984). Telecommunications and the geography of metropolitan areas. Progress in Geography 8-2, pp, 222-246.
23. Kilbourne, C. E., (1935). Memorandum to Assist. Chief of Staff, G-2, Military reconnaissance, Available in U.S. National Archives, RG165, War Department General Staff, pp,18-38.
24. Koç, Ş., (1994). Spor psikolojisine giriş. Saray Tıp Kitab evleri, İzmir, 149-165.
25. Koruç, K., (1995). Voleybolda antrenör özellikleri ve antrenör kişiliği. Voleybol Dergisi, Hacettepe Üniversitesi Spor Bil. Ve Tek. Yüksekokulu, Yıl:2, S.5,3-8
26. Köseoğlu, D., (2019). Liderlik tiplerinin insan kaynakları yönetimini algılamaya etkisi: yerel yönetimlerde insan kaynakları yöneticileri üzerinde bir

- araştırma. Sakarya Üniversitesi, Enstitü Anabilim Dalı: Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, Doktora tezi, Sakarya, s,168-169.
27. Krausz, R. R., (1986). Power and leadership Inorganizations. Transactional Analysis Journal, v16-2, April; Arıkan S, 2001, "Liderlik", Yönetim ve Organizasyon (Ed. Salih Güney), Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
 28. Lifehack, (2014). Erişim tarihi, 01.10.2014. Erişim adresi, <http://www.lifehack.org/articles/lifestyle/12-rules-for-self-leadership.html>.
 29. Morgül, T., (2003). Lider ve nitelikleri. York Üniversitesi, Türkiye Temsilciliği, İşletme Bölümü, Yalova.
 30. Mumford, E., (1906). Origins of leadership. American Journal of sociology, pp, 216.
 31. Savcı, İ., (1999). Örgüt ve birey. Dizgi Fotokopi Ofset, Ankara.
 32. Stewart, G., (1993). Succesful Sales Management. Pitman Publishing, Glasgow, pp, 123.
 33. Hakkı, U., İlhan, A., Enes, B., & Ihsan, K. (2017). Examination Of Innovation Sufficiency Of Managers Work In Physical Education And Sports Education Institutions In Terms Of Academicians. European Journal of Education Studies. Terry, G., (1960). The principles of management Richard Irwin Inc. Homewood III, p, 5.
 34. Yeşilyurt, P.,(2007). Türk ve italyan yöneticilerinin liderlik tarzları: türkiyede faaliyet gösteren türk-italyan ortak girişimlerinde bir uygulama. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Adana.
 35. Yukl, G. A., (1981). Leadership in organizations. Prentice-Hall Int. Edit, Newjersey, pp, 1-25.
 36. Zaleznik, A., (1997). Real work. Harvard Business Review, 6-11, pp, 52-65.
 37. Warren, G. & Bennis, W., (1994). Leading change: the leader as the chief transformation officer. J. Renesch (Ed), Leadership in a New Era: Visionaray Approcaches to the Biggest Crises of Our Time.

ENGELLİ VE ENGELLİ POLİTİKALARI

Nevzat DİNÇER¹

GİRİŞ

Engelli bireyler doğum öncesinde, doğum sırasında veya doğumdan sonra meydana gelen bir takım nedenlerden dolayı engelli hale gelebilmektedirler. Doğum sonrası engellilik

durumuna bakıldığında özellikle dünya savaşlarının etkisinin çok olduğu söylenilebilir. Teknolojilerin ve savaş sanayilerinin gelişmesiyle insanlara yönelik saldırılarda bireylerin bir veya birden fazla yetilerini kaybetmesiyle engelli kaldıkları dikkat çekmektedir. Her ne kadar engelli bireylere yönelik politikalar yapılmak istense de savaşların büyük bir yıkım oluşturmasıyla yarattığı psikolojik engelleri ortadan kaldırmanın oldukça güç olduğu düşüncesinin altı çizilebilir.

Dezavantajlı gruplar ve dezavantajlı grupların içerisinde yer alan engelliler de toplumun önemli bir parçasıdır. Engelli bireylerin topluma kazandırılması, ihtiyaçlarının en aza indirilmesi ve insanların engelli bireylere karşı daha bilinçli ve toplumla kaynaşma düşüncesine sahip olmaları önemli bir husustur. Engellilerin istihdamı ve eğitim konusunda ülkemizde büyük sorun teşkil etmektedir. Engelli bireylerin insani koşullarda yaşamlarını sürdürebilmeleri genel eğitim, mesleki eğitim, rehabilitasyon ve istihdam hizmetlerinin sağlanması ile büyük ölçüde gerçekleşecektir. Sosyal bir hukuk devletinin en temel görevi bireyler engelli olsun ya da olmasın onların yaşamlarını güvence altına almaktır.

¹ Dr.Öğr.Üyesi, nevzatdincer@gmail.com, Batman Üniv.Beden Eğt.ve Spor Y.O.

KAYNAKLAR

1. Acar D. ve Demir Ö. (2005). Sosyal Bilimler Sözlüğü, Adres Yayınları, Ankara.
2. Alper Y. ve Özgökçeler S. (2010). Özürlüler Kanunu'nun Sosyal Model Açısından Değerlendirilmesi, İşletme ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, Sayı: 1, Cilt: 1 ss.33- 54.
3. Altan Ö.Z ve Şişman Y. (2003). Yaşlılara Yönelik Sosyal Politikalar, Kamu-İş Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 2, ss. 3-36. Atatürk Üniversitesi Örneği", Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 1, ss. 59-86.
4. Atılgan, D. Beden Eğitimi Öğretmenleri Ve Antrenörlerin Özgüven Düzeyleri İle Karar Verme Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 20(4), 8-22.
5. Bilgin K.Ufuk (2000). "Özürlülerin Çalışma Hayatındaki Sorunları ve Çözüm Önerileri", Kamu-İş Hukuku ve İktisat Dergisi, Kamu İşletmeleri İşverenleri Sendikası, Ankara, Cilt: 5, Sayı:4, ss. 21-38.
6. Bilsin, E. ve Başbakkal Z. (2014). Dünyada ve Türkiye'de Engelli Çocuklar, Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dersigi, Cilt: 30, Sayı 1, ss. 65-78.
7. Bozkurt, İ., & Nizamlioğlu, M. (2005). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında Okuyan Aktif Spor Yapan Öğrencilerin Beslenme Alışkanlıklarının Belirlenmesi Ve Değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (14), 209-215.
8. Batmaz, H. Ç., Yıldırım, F., & Karadağ, M., (2016). Küresel rekabetin spor endüstrisine etkisi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 42, 521-534.
9. Bulgan, G. (2017). "Zihinsel Engelli Bireylere Sahip Ailelerin Tatil Deneyimleri Üzerine Tanımlayıcı Bir Araştırma: ISPARTA İLİ ÖRNEĞİ", İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 16, ss.36-63.
10. Burcu E. (2006). Özürlülük Kimliği ve Etiketlemenin Kişisel ve Sosyal Söylemleri, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, Cilt: 23, Sayı: 2, ss. 61-83. Bütünleşmesine Yönelik Tespit, Bilgilendirme ve Veri Tabanı Oluşturma Çalışması (ÖZVERİ-Malatya) Projesi Araştırma Sonuçları-, Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 3, ss.59-76.
11. Civan, A., Özdemir, İ., Taş, İ., & Çelik, A. (2012). Bedensel engelli ve engelli olmayan tenis sporcularının durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin karşılaştırılması. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(1), 83-87.
12. Çelik A. (2014). Sosyal Belediyecilik Anlayışı: Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Örneği, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt: 16, Sayı: 1, ss.1- 20.
13. Çınarlı S. (2008). Kamu Hizmetlerinin Yürütülmesinde Engelli Hakları, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.

14. Çimen H. Çakırbay (2009). Sosyal Devlet İlkesi Açısından Ailenin Korunması, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisan Tezi, İzmir.
15. Çitil, M. ve Üçüncü, M.K., Türkiye’de Engelli Hakları ve Engelliler Hukukunun Durumu, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl:9, Sayı:35, 2018. file:///C:/Users/mduman/Downloads/2be83-0c2e1-a5ef0-5f0e3%20(3).pdf (Erişim Tarihi: 11.08.2018) Değişen Özürlülük Politikaları, Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 3, ss. 25-44.
16. Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt: 16, Sayı: 2, ss. 323-341.
17. Elif, A. G., Hakkı, U., Enes, B., & İhsan, K. (2017). Relationship Between Violence Tendency Levels Of 11-19 Aged Children Who Attend To Summer School And Their Behaviors Towards Fair Play In Sports. *European Journal Of Physical Education And Sport Science*.
18. Ersöz H.Y. (2005). “Sosyal Politika- Refah Devleti- Yerel Yönetimler İlişkisi”, İstanbul Üniversitesi İktisad Fakültesi Mecmuası, Cilt: 55, Sayı: 1, ss. 759-775. <http://dergipark.gov.tr/iuifm/issue/812/8841> (Erişim Tarihi: 27.05.2018).
19. Genç Y. ve Çat G. (2013). “Engellilerin İstihdamı ve Sosyal İçerme İlişkisi”, Akademik İncelemeler Dergisi, Cilt: 8, Sayı: 1.
20. Gökmen, F. (2007). Türkiye’de Özürlü Haklarının Gelişimi, Öz-Veri Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 2.
21. Güngör F. ve Güneş G. (2011-2012). Dünya’daki Gelişmeler Paralelinde Türkiye’de
22. http://www.who.int/disabilities/world_report/2011/en/ (Erişim Tarihi: 27.09.2018). İstanbul.
23. Hakkı, U., İlhan, A., Enes, B., & İhsan, K. (2017). Examination Of Innovation Sufficiency Of Managers Work In Physical Education And Sports Education Institutions In Terms Of Academicians. *European Journal Of Education Studies*.
24. Kara B. (2016). Türkiye’de Engelli Bireylerin Yasal Hakları Ve Uygulamadaki Yeri, *International Journal of Social Science*, No: 48, ss. 249-260.
25. Karakaya A. (2014). Hasta Hakları İle Engelli Haklarının İncelenmesi Ve Bursa İl
26. Merkezindeki Engellilere Yönelik Hizmetler, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
27. Karataş K. (2002). Engellilerin Toplumla Bütünleşme Sorunları Bir Sosyal Politika Yaklaşımı, *Ufku Ötesi Bilim Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 2, ss.43-55.
28. Küçükali A. (2014). “Engellilere Uygulanan Sosyal Politikaların Değerlendirilmesi:
29. M. ve Sayar Ö. (2009). Bir Sosyal Dışlanma Fotoğrafı –Engelli Bireylerin Toplumla

30. Merkezindeki Engellilere Yönelik Hizmetler, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,
31. Metin B. (2017). "Engellilere Yönelik Sosyal Politikalarda Yerel Yönetimlerin Rolü: Keçiören Belediyesi Örneği, Gazi Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 19/1, ss. 320-344.
32. Negiz N. (2011), Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri Açısından İsparta Belediyesi: Farkındalık, Yararlanma ve Değerlendirme Açısından Bir Araştırma, Süleyman
33. Orhan S. (2011). Türkiye'de Özürlü Dostu İstihdam Politikaları: Durum Analizi ve Öneriler, Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
34. Öztürk M. (2011). "Türkiye'de Engelli Gerçeği ", *Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği Cep Kitapları*, İstanbul.
35. Pektaş E.K. (2010). Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Temel Sorunları, *Akademik İncelemeler Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 1, ss. 5-22.
36. Seyyar A. (2003). Sosyal Siyaset Açısından Yoksulluğa Karşı Mücadele, 126 Deniz Feneri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği, İstanbul, Cilt: 1, Baskı: 1.
37. Sunal O. (2011), Sosyal Politika: Sosyal Devlet Açısından Kurumsal Bir Değerlendirme, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt: 66, No. 3, ss. 283-305.
38. Şemşit S. , Uçar A. ve Yüksel M.A. (2016). *Avrupa Birliği Politikaları Perspektifinden Türkiye'de Belediyelerin Sunduğu Engelli Hizmetleri, Sosyal Bilimler Dergisi*, ss.205-223.
39. Şişman, Y., (2011). *Türkiye'de Özürlülere Yönelik Yasal Düzenlemeler, Sosyal Siyaset Konferansları*, 1 (60).
40. T.C Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı (Özida) (2006). *Özürlüler İle İlgili Mevzuat*, Ankara.
41. Toprak D. ve Ceyda Ş. (2009). Türkiye'de Yerel Yönetimler Reformu Çerçevesinde Sosyal Belediyecilik Yaklaşımı, *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 1, ss. 11- 24.
42. Turhan F.H., Gacar A.,T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığına Bağlı Gençlik Merkezlerinde Çalışan Gençlik Liderlerinin Yaşam Kalite Düzeylerinin İncelenmesi, ISBN- 978-620-2-052 65-8, LAP LAMBERT Academic Publishing is a trademark. 2019.
43. Turhan F.H.,İnce U.,Tüfekçi Ş., Gençlik Kamplarında Görev Yapan Program Sorumlularının Öz Kendilik Düzeylerinin İncelenmesi, *Spor Bilimlerinde Akademik Yaklaşımlar*,ISBN 797-605-258-539-9, Akademisyen Kitabevi, Ankara,2019
44. Yazıcı E. ve Yemişçi D.A (2010). Engellilere İlişkin Sivil Toplum Kuruluşlarının Sorunları: İzmir İli Bakımından Bir Değerlendirme, II. Sosyal Haklar Ulusal Sempozyumu, 5 Kasım 2010, Pamukkale Üniversitesi, İİBF. ss. 187-215.

LİSE TÜRÜ FARKLI ÖĞRENCİLERİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Hayati ARSLAN¹

GİRİŞ

Beden eğitimi, kişinin bedensel ve fiziksel gelişimini sağlayarak günlük yaşama ve iş hayatına hazırlanmak, ulusal bilinç ve yurttaşlık duygularını kuvvetlendirmek amacıyla yapılan düzenli, planlı çalışmaların tümüdür (Yamaner, 2001). Çocuklara uygulanan fiziksel ve fizyolojik testler, düzenli fiziksel aktivitenin büyüme, gelişme ve sağlık üzerindeki etkilerini değerlendirmek, ergenlik dönemindeki çocukların antrene edilebilirliklerini incelemek amacıyla kullanılmaktadır (Pekel ve ark.2006). Genel anlamıyla fiziksel uygunluk, fiziksel aktiviteleri başarılı bir şekilde yapabilme yeteneği olarak tanımlanır (Pekel ve ark.2007).

Günümüzde hızla değişen çağa ayak uydurabilmek için özgür iradeye sahip, kendini rahatlıkla ifade edebilen, uyumlu, kendine güvenen, üretken, yenilikçi ve yaratıcı bireylerin yetiştirilmesi gerekmektedir. Bireyin gelişiminde önemli payı olan beden eğitiminin, bu özellikte bireylerin yetişmesine katkı sağlayabilmesi ancak nitelikli bir eğitim ile mümkün olabilmektedir (Canakay, 2006).

Eğitim sürecinin en önemli parçası öğrenme olarak gösterilebilir (Çağlayan ve Taşgın.2008). Öğrenciler okul yaşantıları boyunca öğretmenleri ve sınıf arkadaşları ile ilgili genellikle olumlu bakış açısı oluştururlar. Genelde kurallara uyarlar, çevreleriyle uyumlu çalışırlar, onlara saygı gösterirler ve serbest zamanlarını en etkili bir şekilde kullanırlar. Adı geçen davranışların görül-

¹ Arş. Gör. hayatiarslan23@gmail.com Erciyes Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

KAYNAKLAR

1. Atan, T ve İmamoğlu, M. (2016) Attitudes of secondary school students towards physical education and sports lesson in terms of various variables. *Turkish Journal of Sport and Exercise*. 18(2):65-68.
2. Balyan, M., Morali, S. and Onursal, A.M., (2005). The Attitudes Of Various Secondary School Students Toward Physical Education Lessons (İzmir Sample). 46th Ichper-Sd Anniversary World Congress, November 9-13, İstanbul:Grand Cevahir Hotel And Convention Center, pp:194-196.
3. Canakay E.U.(2006) Müzik teorisi dersine ilişkin tutum ölçeği geliştirme, Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi
4. Chung, M. and Philips, D.A., (2004). Attitude Toward Physical Education and Leisure- Time Exercise in High School Studensts. *Physical Educator*, Volume:59, Number:3, pp:126-139.
5. Civan, A., Arı, R., Görücü, A., & Özdemir, M. (2010). Bireysel ve takım sporcularının müsabaka öncesi ve sonrası durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin karşılaştırılması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 193-206.
6. Çağlayan, H. S., & Taşkın, Ö. (2008). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Sınavına Başvuran Aday Öğrencilerin Öğrenme Biçemlerinin İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (20), 199-212.
7. Demirhan, G. ve Altay, F. (2001). Lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutum ölçeği. II. Spor Bilimleri Dergisi: Hacettepe Üniversitesi, 12(2), 09-20.
8. Ekici S., Bayraktar A., Hacıcaferoğlu B. (2011). Lise öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi [Bağlantıda]*. 8:1.
9. Göksel, A.Gürel ve Caz Ç. (2016). Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi: Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi 1:1;1-9. DOI: 10.22396/sbd.2016.0
10. Güllü M., Güçlü M. (2009). Ortaöğretim Öğrencileri İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Geliştirilmesi, Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 3(2): 138-151.
11. Güllü M., Güçlü M., Arslan C. Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. e-journal of new World sciences Academy. Article Number: 2B0027 4:4;2009
12. Keskin, Ö. (2015). Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi: Sakarya İli Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
13. Koca, C. ve Aşçı, F.H., (2006). An Examination of SelfPresentational Concern of Turkish Adolescents: An Example of Physical Education Setting. *Adolescence*, Volume:41, Number:161, pp:185-197.

14. Koç, K., & Turan, M. B. (2018). The Impact of Cultural Intelligence on Social Skills among University Students. *Journal of Education and Learning*, 7(6), 241–249. <https://doi.org/10.5539/jel.v7n6p241>
15. Öztürk, H., (2000). Orta Öğretim Öğrencilerinin Sportif Beklenti ve Alışkanlıkları (Bilecik Uygulaması). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
16. Papadopoulou, S.K., Hassapidou, M., Papadopoulou, S.D., Petrakis, A., Dalakiranis, A. and Fahantidou, A., (2004). Physical Activity of Adolescents in Thessaloniki. *Journal of Sports Medicine*, Number:39, pp:87-94
17. Pekel, H. A., Bağcı, E., Mansur, Onay, Balcı, Ş. S., & Hamdi, Pepe. (2006). Spor Yapan Çocuklarda Performansla İlgili Fiziksel Uygunluk Test Sonuçlarıyla Antropometrik Özellikler Arasındaki İlişkilerin Değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(1), 299-308.
18. Pekel, H. A., Balcı, Ş. S., Arslan, Ö., Bağcı, E., Aydos, L., Tamer, K., ... & Kalemoglu, Y. (2007). Atletizm Yapan Çocukların Performansla İlgili Fiziksel Uygunluk Test Sonuçlarının Ve Bazı Antropometrik Özelliklerinin Değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(1), 427-438.
19. Silverman, S. and Scrabis, K.A. (2004) A review of research on instructional theory in physical education 2002-2003. *International Journal of Physical Education*, 41, (1), 4-12.
20. Şimşek E, Aktuğ Z.B, Çelenk Ç, Yılmaz T, Top E ve Kara E. (2014). The evaluation of the physical characteristics of football players at the age of 9-15 in accordance with age variables. *International Journal of Sport Culture and Science*. SI(1): 460-468
21. Şirin, E. F., Çağlayan, H. S., & Alparslan, İ. N. C. E. (2009). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Yeni İlköğretim Programındaki Ölçme-Değerlendirme Konusundaki Yeterlilik Düzeylerine İlişkin Algıları. *Gazi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(1), 25-40.
22. Şişko, M. ve Demirhan, G. (2002). İlköğretim Okulları ve Liselerde Öğrenim Gören Kız ve Erkek Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 205-210.
23. Tavlaş, S. (2012). Erzurum İlindeki ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
24. Yamaner, F. *Beden Eğitimi ve Sporda Temel İlkeler*, Bursa: Ekin Yayınevi, 2001.
25. Yılmaz, Z., (2002). Kütahya İli Orta Öğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Serbest Zaman Faaliyetlerinin Dağılımı ve Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN ÖRGÜTSEL GÜVEN ALGILARININ ÖRGÜTSEL ADANMIŞLIKLARINA ETKİSİNİN BELİRLENMESİ

M. Enes IŞIKGÖZ¹

GİRİŞ

Bireylerin toplumsal yaşam süreciyle birlikte zaman içerisinde ortaya çıkan ihtiyaçları nedeniyle çeşitli örgütler oluşmuştur. Örgüt, iş ve görev bölümü yapılarak, bir güç ve sorumluluk hiyerarşisi içinde, ortak bir amacın gerçekleştirilmesi için bir grup insanın faaliyetlerini yönetim süreçleriyle eşgüdümlemesi olarak tanımlanmaktadır (Schein, 1978). Bu örgütlerden biri de toplumsal bir eğitim kurumu olarak okullardır. Okullar insan için insanla birlikte ve insanlar tarafından yürütülen toplumsal nitelikte örgütlerdir (İlgar, 2005). Okullar eğitim hizmeti üreten örgütler (Akçay, 1997) olarak günümüzde de en çok tartışılan konuların başında gelmekte ve eğitime önem vermeyen ülke yok gibidir. Bu noktada AB ülkeleri ve ABD’de eğitimin her alanında reform çalışmalarını devam ettirmektedir (Özdemir, 2012).

Eğitim sisteminin en önemli öğeleri yönetici, öğretmen, öğrenci ve velidir. Sistemin en stratejik unsuru ise öğretmendir (Cemaloğlu, 2002). Eğitim örgütlerinin en önemli iş görenleri olarak öğretmenler, yönetim açısından okulun en kritik unsuru, sistem olarak ise en önemli parçalarındandır (Açıkalın, 1994; Kaya, 1993). Çünkü okullardaki kurumsal başarıyı yakalamak, kalite ve verim merkezli yeni uygulamalar gerçekleştirmek tamamen öğ-

¹ Doç. Dr., Mardin Artuklu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, pdgenes@gmail.com

KAYNAKLAR

1. Açıklan, A. (1994). Çağdaş örgütlerde insan kaynağının yönetimi. Ankara: PEGEM Yayınları.
2. Akçay, C. (1997). Fiziksel mekân ve okul kültürü. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 236, 21-23.
3. Akyol, P., Atan, T. ve Gökmen, B. (2013). Beden eğitimi ve sınıf öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerinin incelenmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 38-45.
4. Aldemir, C. (1985). Örgütler ve yönetimi. İzmir: Bilgehan Basımevi.
5. Altun, G. (2010). Özel eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin örgütsel güven düzeyleri ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
6. Altunay, E. (2017) İlköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel güven ve adanmışlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 46(213), 37-66.
7. Altunel, A.T. (2015). Örgütsel güven düzeyi ile örgütsel adanmışlık düzeyi arasındaki ilişki: Bir araştırma (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
8. Artun, B. (2008). *Anadolu Lisesi öğretmenlerinin örgütsel adanmışlık düzeylerinin örgütsel değişmeye ilişkin tutumlarına etkisi (Sakarya İli Örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
9. Ayan A.Ş. (2004). Örgüt kültürünün örgütsel güven üzerindeki etkileri (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Gebze/Kocaeli.
10. Babaoğlu, E. ve Ertürk, E. (2013). Öğretmenlerin örgütsel adalet algısı ile örgütsel adanmışlıkları arasındaki ilişki. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 28(2), 87-101.
11. Bahadır, Z. ve Certel, Z. (2016). Beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel sesizlikleri ile örgütsel adanmışlıklarının incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 135-146.
12. Balay, R. (2000). Özel ve resmi liselerde yönetici ve öğretmenlerin örgütsel bağlılığı (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
13. Balcı, A. (2000). Örgütsel sosyalleşme: Kuram, strateji ve taktikler. Ankara: PEGEM Yayınları.
14. Baş, G. ve Şentürk, C. (2011). İlköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel adalet, örgütsel vatandaşlık ve örgütsel güven algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 17(1), 29-62.

15. Başoğlu, B., Şekeroğlu, M.Ö. ve Altun, E. (2016). Beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel vatandaşlık düzeylerinin belirlenmesi. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 4464-4475.
16. Bozak, A. (2006). İngilizce öğretmenlerinin örgütsel adanmışlık düzeyleri (Yayımlanmamış yüksekisans tezi). Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
17. Bozdemir, Y. ve Yolcu, H. (2014). Okul yöneticilerinin örgütsel adanmışlık düzeyleri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişki. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 287-312.
18. Büte, M. (2011). Etik iklim, örgütsel güven ve bireysel performans arasındaki ilişki. *Atatürk Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(1), 171-192.
19. Celep, C. (1998). Eğitim örgütlerinde öğretmenlerin örgütsel adanmışlığı. *Eğitim ve Bilim*, 22(108), 56-62.
20. Celep, C. (2000). *Eğitimde örgütsel adanma ve öğretmenler*. Ankara: Anı Yayıncılık.
21. Cemaloğlu, N. (2002). Öğretmen performansının artırılmasında okul yöneticisinin rolü. *Milli Eğitim Dergisi*, 153-154.
22. Cemaloğlu, N. ve Kılınç, A.Ç. (2012). İlköğretim okulu yöneticilerinin etik liderlik davranışları ile öğretmenlerin algıladıkları örgütsel güven ve yıldırma arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim*, 37(165), 137-151.
23. Cerit, Y. (2009). Öğretmenlerin örgütsel güven düzeyleri ile işbirliği yapma düzeyleri arasındaki ilişki. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 637-657.
24. Cook, J. ve Wall, T. (1980). New work attitude measures of trust, organizational commitment and personal need non-fulfilment. *Journal of Occupational Psychology*, 53, 39-52.
25. Çetinel, F. (2009). Örgütsel güven ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişki üzerine bir örnek olay (Yayımlanmamış yüksekisans tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
26. Çubukçu, K. ve Tarakçıoğlu, S. (2010). Örgütsel güven ve bağlılık ilişkisinin otelcilik ve turizm meslek lisesi öğretmenleri üzerinde incelenmesi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 2(4), 57-78.
27. Daboval, J., Comish, R., Swindle, B. ve Caster, W. (1994). *A trust inventory for small businesses*. Small Businesses Symposium. Erişim adresi: <http://www.sbaer.uca.edu/docs/proceedings/94swi031.txt>
28. Demircan, N. (2003). Örgütsel güvenin bir ara değişken olarak örgütsel bağlılık üzerindeki etkisi: eğitim sektöründe bir uygulama (Yayımlanmamış doktora tezi). Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gebze/Kocaeli.

29. Demirel, Y. (2008). Örgütsel güvenin örgütsel bağlılık üzerine etkisi: tekstil sektörü çalışanlarına yönelik bir araştırma. *Celal Bayar Üniversitesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 2(15), 179-194.
30. Drucker, P.F. (2011). *Büyük değişimler çağında yönetim* (Çev: Z. Dicleli). İstanbul: Optimist Yayınları.
31. Ercan, Y. (2006). Okullardaki örgütsel güven düzeyinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (16), 739-756.
32. Göksoy, S., Yenipınar, Ş. ve Sağır, M. (2012). İlköğretim okulu (İlk Okul ve Orta Okul) müdürlerinin örgütsel adanmışlık ve akademik tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişki. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 00 (2012) 000-000, 1-5.
33. Halis, M., Gökgez, G.S. ve Yaşar, Ö. (2007). Örgütsel güvenin belirleyici faktörleri ve bankacılık sektöründe bir uygulama. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 17, 187-205.
34. Hoy, W.K, Tarter, C.J. ve Witkoskie, L. (1992). Faculty trust in colleagues: Linking the principal with school effectiveness. *Journal of Research and Development in Education*, 26, 38-45.
35. Ilgar, L. (2005). *Eğitim yönetimi, okul yönetimi, sınıf yönetimi*. İstanbul: Beta Yayınları.
36. Karagöz, A. (2008). İlk ve ortaöğretim okulu yöneticilerinin öğretmenler tarafından algılanan etik liderlik rolleri ile öğretmenlerin örgütsel adanmışlıkları arasındaki ilişki (Bursa İli Örneği) (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
37. Karakaya, Y.E. ve Karademir, T. (2013). Beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeyleri. *Spor Bilimleri Dergisi*, 24(1), 37-44.
38. Kars, M. (2017). *Okul müdürlerinin liderlik davranışları ile öğretmenlerin örgütsel güvenleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
39. Kaya, Y.K. (1993). *Eğitim sistemimizin acıklı durumu*. Cumhuriyet Gazetesi (01.10.1993), 12.
40. Kubat, R. ve Şentürk, A. (2018). Beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel güven ve örgütsel farkındalık düzeylerinin araştırılması. *Uluslararası Rekreatyon ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 53-67.
41. Kurtpınar, M. (2011). *Birey-örgüt uyumunun bireysel performans üzerindeki etkisinde kişilik özellikleri ve işe adanmışlığın rolü* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Harp Akademileri Komutanlığı Stratejik Araştırmalar Enstitüsü Müdürlüğü, İstanbul.
42. Lodahl, T.M. ve Kejner, M.M. (1965). The definition and measurement of job involvement. *Journal of Applied Psychology*, 49, 24-33.

43. Mishra, A.K. (1996). Organizational response to crisis, the centrality of trust, a survey of West Michigan managers, *Public Personel Management*, 19(4), 442-463.
44. Nartgün, Ş.S. ve Menep, İ. (2010). İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin örgütsel bağlılığa ilişkin algı düzeylerinin incelenmesi: Şırnak/İdil Örneği, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 288-316.
45. Nyhan, R.C. ve Marlowe, H.A. (1997). Development and psychometric properties of the organizational trust inventory. *Evaluation Review*, 21(5), 614-635.
46. Okçu, V., Şahin, H.M. ve Şahin, E. (2015). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin örgütsel sinizme ilişkin algılarının örgütsel bağlılıkları üzerindeki etkisi. *International Journal of Science Culture and Sport*, 3(Special Issue 4), 298-313.
47. Omarov, A. (2009). Örgütsel güven ve iş doyumunu: Özel bir sektörde uygulama (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
48. Özdemir, S. (Edt). (2012). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*. Ankara: PEGEM Akademi.
49. Özden, Y. (1997). Öğretmenlerde okula adanmışlık: Yönetici davranışları ile ilişkili mi? *Milli Eğitim Dergisi*, 135, 35-42.
50. Özdil, K. (2005). İlköğretim okullarında güven ve örgütsel iklim arasındaki ilişki (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
51. Özek, B.Y. (2016). İlköğretim okulu öğretmenlerinin algıladıkları örgütsel destek ile örgütsel güven düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
52. Özen, J. (2001). Çalışanların yöneticilerine duydukları güvenin ve örgütsel adalete ilişkin algılamalarının vatandaşlık davranışı oluşumundaki rolü. *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 51-73.
53. Özen, J. (2003). Örgüte duyulan güvenin anahtar unsuru olarak örgütsel adalet, sosyal bilimlerde güven (Edt: Ferda Erdem). Ankara: Vadi Yayınları.
54. Özgan, H. (2011). Örgütsel davranış bağlamında öğretmenlerin örgütsel adalet, güven, bağlılık, yönetici değerlendirme ve çatışma yönetimi stratejileri algıları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(1), 229-247.
55. Öztürk, Ç. ve Aydın, B. (2012). Ortaöğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel güven algıları. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 485-504.
56. Polat, S. (2007). *Ortaöğretim öğretmenlerinin örgütsel adalet Algıları, örgütsel güven düzeyleri ile örgütsel Vatandaşlık davranışları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış doktora tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

57. Polat, S. ve Celep, C. (2008). Ortaöğretim öğretmenlerinin örgütsel adalet, örgütsel güven, örgütsel vatandaşlık davranışlarına ilişkin algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 54, 307-331.
58. Rich, B. L. (2006). *Job engagement: Construct validation and relationships with job satisfaction, job involvement, and intrinsic motivation* (Ph.D. dissertation). University of Florida, United States/Florida. Retrieved March 31, 2008, from ProQuest Digital Dissertations database. (Publication No. AAT 3228825).
59. Rosen, R.H. (1998). İnsan yönetimi (Çev: Gündüz Bulut). İstanbul: MESS Yayınları.
60. Samancı, G. (2007). Örgütsel güven ve örgütsel vatandaşlık davranışı (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
61. Schein, E.H. (1978). Örgüt psikolojisi (Çev: Mustafa Tosun). Ankara: TODAİE Yayınları.
62. Selvitopu, A. ve Şahin, H. (2013). Ortaöğretim öğretmenlerinin örgütsel adalet algıları ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 171-189.
63. Sezgin, F. (2010). Öğretmenlerin örgütsel bağlılığının bir yordayıcısı olarak okul kültürü. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 142-159.
64. Şama, E. ve Kolamaz, C. (2011). Destekleyici ve geliştirici liderlik özellikleri ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişki. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 313-342.
65. Tuncer, A. (1995). *M.E.B. Bilgisayar Eğitimi ve Hizmetleri Genel Müdürlüğü personelinin iş doyumu ve örgütsel bağlılık durumları* (Yayımlanmamış lisansüstü uzmanlık tezi). Ankara: TODAİE.
66. Turhan, M., Demirli, C. ve Nazik, G. (2012). Sınıf öğretmenlerinin mesleğe adanmışlık düzeyine etki eden faktörler: Elazığ Örneği. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(21), 179-192.
67. Uygur, M. (2010). *İlköğretim okulu yöneticilerinin kültürel liderlik rollerini gerçekleştirme düzeyleri ile öğretmenlerin örgütsel bağlılığı arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
68. Varoğlu, D. (1993). *Kamu sektörü çalışanlarının işlerine ve kuruluşlarına karşı tutumları, bağlılıkları ve değerleri* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
69. Yalçın, H.B., Üzüm, H. ve Yüktaşır, B. (2015). Beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel bağlılığı. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 20(1/4), 19-31.
70. Yavan, Ö. (2016). Örgütsel davranış düzleminde adanmışlık. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (25), 278-296.

71. Yılmaz, E. (2006). *Okullardaki örgütsel güven düzeyinin okul yöneticilerinin etik liderlik özellikleri ve bazı değişken açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
72. Yılmaz, K. (2004). Okul yöneticilerinin destekleyici liderlik davranışları ile okullardaki güven arasındaki ilişki konusunda ilköğretim okul öğretmenlerinin görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 8-17.
73. Yılmaz, K. (2008). The relationship between organizational trust and organizational commitment in Turkish primary schools. *Journal of Applied Sciences*, 8(12), 2293-2299.
74. Yüksel, F. (2009). *Ortaöğretim Kurumlarında örgüt kültürü ile örgütsel güven arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
75. Zöğ, H. (2007). İstanbul ili Kâğıthane ilçesinde görev yapan ilköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel adanmışlıkları ile iş doyumları arasındaki ilişki (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

GENEL PERSPEKTİFTEN OSMANLI GÜREŞ TEKKELERİ

Mehmet TÜRKMEN¹, Orhan Ahmet ŞENER²

GİRİŞ

Güreşin kurumsal geçmiş izlerini bulmak istediğimizde bakmamız gereken en önemli yer, muhakkak ki, birçok yöntemle bugünlere kadar taşıdığımız kültürel bilgi mirasıdır. Tarih olarak adlandırdığımız bu devasa kaynak topluluğu geçmişi anlamak için gerekli olduğu kadar, geleceği düzgün temeller üstüne inşa etmek için de önemli bir yapı taşıdır. Bununla birlikte, tarihsel gelişim, kültürlerarası etkiler, sosyal kapsam ve bu “ağların” yapısının henüz keşfedilmesi birtakım araştırmacılar tarafından gerekli görülmez. Güreş tekkeleri üzerine yapılan çalışmalar elbette yok değildir. Fakat bu çalışma literatürleri tarihsel kesinliği ile birlikte dokümantasyon veya ikna edici teorik yaklaşımlar söz konusu olduğunda oldukça eksiktir. Pek çok durumda, konu hakkında çok sayıda Türk monografi yazan tarihçi, antropolog veya kültürel çalışmalar uzmanı değil; biraz ara bir durum, örneğin; spor, Gençlik ve Spor Bakanlığı veya Kültür ve Turizm Bakanlıkları için yazan ve zaman zaman belirli bir ideolojik hikâye çizgisi sergileyen yazarların durumudur [Krawietz, 2012: 2148].

Antropolojik ve arkeolojik çalışmalar, tarihten günümüze her insan topluluğunda güreş gibi bugünkü modern sporlara çok benzeyen bedeni faaliyetlerin varlığına şahitlik ederler. Ta-

¹ Prof. Dr., Muş Alparslan Üniversitesi & Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Türkiye-Kırgızistan. turkmenafsin@hotmail.com
² Öğr. Grv. Dr. Selçuk Üniversitesi, Spor Bilimler Fakültesi, Konya – Türkiye. orhansener42@hotmail.com

eski aktivitesini yitirdiği görülmüştür. II. Mahmud 1827 yılında önce Bektâşi tekkelerini, ardından da aynı gelenekle beslendiği için güreş tekke ve zaviyelerini de kapatmıştır. 1861 de Per-tevniyal Valide Sultan, tekkelerin tekrar faaliyete geçmeleri için çaba vermiş ve üç güreş tekkesini açabilmiştir. Bunlarda varlığını Cumhuriyet'e kadar sürdürebilmişler, fakat hiçbir zaman eski ihtişamına kavuşamamışlardır.

Güreş tekke ve zaviyeleri ile giderlerini karşılayan vakıfları sosyal, ekonomik, dini, kültürel, siyasi ve askeri fonksiyonları mükemmel bir şekilde yerine getirdikleri sonucuna varılmıştır.

KAYNAKLAR

A. Başbakanlık Osmanlı Arşivleri (BOA).

1. **TS.MA.d.:** 7737; **D:** 5617; **D:** 0117; **D:** 2353; **D:** 02354; **D:** 02365; **D:** 02406; **D:** 2410; **EV-d:** 15195; 22281; **KKA. TD:** 583/51; **MAD:** 9771; **MAD:** 6889-1-15; **TTD:** 419.
2. **C. ML:** 7212/171-1655; **C. EV:** 127/6345-1659; **C. MF:** 95/4712-1-2-3; **DH. MKT:** 2247/27; **HAT:** 1594/70-1-2; **HAT:** 1426/5842; **HAT:** 1010/42416; **HAT:** 17/178; **HAT:** 1423/58212; **HAT:** 1522/10; **İE. EV:** 39/4515; **İ.DH:** 44/2195; **İ.DH:** 940/744411; **İ.MVL:** 1/23; **MF. MKT:** 996/46; **İŞD:** 790/8; **MF. MKT:** 123/12276; **MVL:** 842/12; **MVL:** 788/30; **A.MKT. MVL:** 442/7651; **A.MKT.MHM:** 306/29; **A.MKT.UM:** 459/95; **TFR.I.SL:** 123/12276; **TFR.I.KSN:** 10/910; **HSDSABZ:** 7/69; **BEO:** 1133/84948; **EV.MKT:** 2412/116; **EV.MKT:** 2784/67; **EV.MKT:** 511/1; **EV.MKT:** 648/124; **EV.MKT:** 917/118; **ŞD:** 376/33; **C.EV:** 306/15593; **C.MF:** 23/1140; **C.EV:** 309/15742; **C. EV:** 619/31246; **C.EV:**131/6547; **C.EV:** 293/14934; **C.EV:** 370/18779; **C. BLD:** 1515/419; **C.DH:** 619/31246; **AE.SAMD.III:** 97/9555; **C.EV:** 452/22877; **C.EV:** 439/22206; **A.MKT.NZD:** 308/42; **C.MF:** 46/2288; **C.MF:** 101/5047; **C.MF:** 46/2283; **C.EV:** 4913/21588; **C.MF:** 143/7107; **AE. SOSM. III:** 6/379; **C.MF:** 156/7756; **VKF:** 9/7; **C. EV:** 353/17935; **Y.MTV-**197/79; **C.MF-** 309/15742; **. IE. EV-** 120/1438; **DH. MKT-**1159/26; **İ.TAL-**266/1319; **İ.MBH-** 4/1328 Z-04; **İ.TAL-** 227/1318.
3. **VGMA:** 581/2, 298-310; 590, 107; 3039, 73; 3072, 18-19; 3040, 49; 3056, 23; 4454, 321;

B). Diğer Kaynaklar

1. ANT, Metin (1982). *Osmanlı Şenliklerinde Türk Sanatları*, Ankara: Kültür ve T Bak. Yay: 529, Sanat Eserleri Dizisi: 2.
2. ARABACI, Caner (1999). "Osmanlı Spor Kuruluşları- Vakıf İlişkisi", *Osmanlıda Spor Sempozyumu* (Kitabı), Alâeddin Keykubat Kampusu, 26-27 Mayıs, Konya.
3. ÂŞİK PAŞA-yı Veli (1998). *Garibnâme*, (Yeni Türkçeye Çeviren: B. Noyan/ Dede Baba), Ankara: Ardiç Yayınları.
4. ATISIZ, H. Nihal (1970). *Aşıkpaşaoğlu Tarihi*, Birinci Basılış, 1000 Temel Eser: 23, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
5. BABİNGER, Franz (1996). "Anadolu'da İslamiyet (II) İslam Araştırmalarının Yeni Yolları", (Çev. R. Hulusi, Haz. M. Yaman), *Cem*, Sayı: 56, s. 19-24.
6. BARKAN, Ö. Lütfi (1942). "İstila Devirlerinin Kolonizatör Türk Dervişleri ve Zaviyeler", Ankara: *Vakıflar Dergisi*, Sayı: II, ss.279-304.
7. BAŞ, Yaşar & Tekin, R. (2007). *Maraş Vakıfları (Dulkadirli ve Osmanlı Dönemi)*, Konya Ereğli: Oğuz Dulkadiroğlu Bektin Kültürünü Yaşatma Derneği Kültür Hizmetleri No: 1.
8. CEBECİOĞLU, Ethem (2009). *Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözcüğü*, 5. Baskı, İstanbul: Ağaç Kitabevi Yayınları.
9. DELİCE, Halil (2010). *Koca Yusuf*, 5. Baskı, İstanbul: Babialı Kültür Yayıncılık.
10. DEVELİOĞLU, Ferit (1996). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, 13. Baskı, Yayına Hazırlayan S. Güneçal, Ankara: Sözlük Dizisi 1, Aydın Kitabevi Yayınları.
11. EZ-ZAMAŞARÎ EL-HAREZMÎ (1993). *Mugaddimetü'l-Edeb*, Şuster Nüshası, Giriş, Dil Özellikleri, Metin, İndeks (N. Yüce), Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları:535.
12. EVLİYÂ ÇELEBİ *Seyahatnamesi* (C.1. 2006, C.3. 2001). (Haz: A. Kahraman - Y. Dağlı), C.1,3, İstanbul: YKB Yay. -2353, Edebiyat-717.
13. FİŞEK, Kurthan (1985). *100 Soruda Türkiye Spor Tarihi*, İstanbul: Gerçek Yayınevi.
14. GABAİN, A. Von (2000). *Türkçenin Grameri*, (Çev: M. Akalın), 3.baskı. Ankara: T D K. Yayınları: 532.
15. GABRİEL, Albert (1934). *Monuments Turcs d' Anatonnia*, Volume 2, Paris: Oriental Institute Publications, B. Darkot.
16. GELİBOLULU, Mustafa Ali (1996). *Câmi'ü'l Buhûr Mecali-İ Sûr*, (Endisyon, Kritik ve Tahlil. A. Öztekin), Ankara: AK, DTYK, Türk Tarih Kurumu Yayınları: III. Dizi-Sa. 18.
17. GÜVEN, Özbay (1999a). "Geleneksel Okçuluk ve Güreş Sporunda Ahiliğin Etkileri", *II. Uluslararası Ahilik Kültürü Sempozyumu Bildirileri*, Ankara: KB Yay.: 2350, Hagem Yay: 288, Seminer-Kongre Bildirileri: 59, s.157-188.

18. GÜVEN, Özbay (1999b). *Türklerde Spor Kültürü*, Türk Kültüründe Görüntüler Dizisi, Geliştirilmiş 2. Baskısı, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
19. GÜVEN, Özbay (1988). "Türklerde Pehlivanlık", *Türk Dünyası Araştırmaları*, Ekim Sayı:56, ss: 51-59.
20. HAFIZ HIZIR İLYASAĞA (1987). *Letâif-i Enderun & Tarih-i Enderun 1812-1830*, (Haz. Cahit Kayra), Güneş Yay. İstanbul.
21. HAZİNÎ (1995). *Cevâhirü'l Ebrar Min Emvac-ı Bihâr (Yesevî Menâkıbnâme-si)*, (Haz: Cihan Okuyucu), Kayseri: yey.
22. HARRİS, Harold Arthur (1979). *Rome at War Education and Emparyalizm*. Oxford & New York: Oxford Univ. Press. HÜSAMEDDİN, Hüseyin (1926). "Orhan Bey'in Vakfiyesi", *Tarih-i Osmani Encümeni Mecmuası*, 1 Eylül, Sayı: 17.
23. HATTON, Charles Nathan. (2011). "Grappling on the Grain Belt: Wrestling in Manitoba to 1931." *A thesis presented to the University of Waterloo in fulfilment of the thesis requirement for the degree of Doctor of Philosophy in History*, Waterloo- Ontario- Canada.
24. KAHRAMAN, Atıf (1970). *Sultan Mahmud'un Başpehlivanları*, Ankara: Di-van Matbaası.
25. KAHRAMAN, Atıf (1989). *Cumhuriyete Kadar Türk Güreşi*, (1989a/C. 1 & 1989b/C. 2), Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları: 1028 & 1029.
26. KARA, Mustafa (1990). *Bursada Tarikatlar ve Tekkeler 1*, Bursa: Uludağ Yayınları.
27. KAŞGARÎ, Mahmud (2009). *Divan-ü Lügat-it-Türk (DLT)*, I-II-III-IV, On-dördüncü Tercümesi, (Çeviren: B. Atalay), Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları:521-522-523-524.
28. KÖPRÜLÜ, Fuat (1991). *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, (7. Baskı), Ankara: D. İ. B. Yay: 118, İlmi Eserler: 11.
29. KRAWIETZ, Birgit (2012). "The Sportification and Heritagisation of Traditional Turkish Oil Wrestling", *The International Journal of the History of Sport*, 29:15, 2145-2161 pp.
30. LAQUEUR, Hans Peter (1979). *Zur kulturgeschichtlichen Stellung des Türkischen einst und jetzt*, Frankfurt/ Bern/
31. Cirencester: Europäisch Hochschulschriften, Reine XXXV, Bd. 2.
32. MADEN, Fahri (2014). "Keçeci Baba Ocağı", *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*, 71, ss:147-164.
33. NADIEM, İhsan (1968). *Trace of Turkey in Indian Wrestling*, London: Ox-ford University Press.
34. NOBLE, Graham (2001). "The life and deth of the Terrible Turk", *Journal of Manly Arts*, (3 February 2001), pp: 18-30.
35. NUTKU, Özdemir (1987). *IV. Mehmet'in Edirne Şenliği*, 2. Baskı, Ankara: AK, DTYK, TTK T Yay: VII. Dizi-Sa. 61^a.

36. OCAK, Ahmet Yaşar, (2000) “Osmanlı Devleti'nin Kuruluşunda Dervişlerin Rolü”, *Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu, Efsaneler ve Gerçekler: Tartışma Panel Bildirileri* (Ankara, 19.03.1999), Ankara, 2000, s. 74-75.
37. OCAK, Ahmet Yaşar (2002). *Türk Sûfliliğine Bakışlar*, İstanbul: İletişim Yayınları.
38. ÖZCAN, Abdülkadir (1996). “Güreş” Mad. *İslam Ansiklopedisi*, Cilt 14, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı,
39. PETKOV, Kiril (2001). *Svobodnata Borba v Bulgaria*, Sofya: Peçat-Bolid-İns.
40. PETROV, Raiko (1984). *Wrestling in Bulgarian*, Sofia: SELA Press.
41. RODDOPLU, Fatma (2013), “Türklerin Balkanlardaki Manevî Nüfuzu Olan Şeyh ve Dervişlerin Önemi: Demir Baba Örneği”, *Balkan Araştırma Enstitüsü Dergisi*, Vol. 2, Num. 2, December 2013, ss. 115-135.
42. SAFÎ, Mevlâna b. Hüseyin (Hic. 1269). *Reşahât Aynü'l -Hayat*, Matbaa-i Amire.
43. STOJANOW, Valeri (2007). “Genesis and Development of the (Turkish Question) in Bulgarian”, pp: 160-194, *Bulgarian-Hungarian Scholarly From II*, Sofia: May 16-17, Nation and Minorities in Central and South-East Europe.
44. TAN, Nail (1976). “Tarihi Türk Güreşi Hakkında Notlar”, *Geleneksel Türk Sporları Semineri*, Ankara: K.TD. Yay.
45. TERMEN, Belkıs (1998). “Bektaşî Geleneklerinde Balkanlara İlk Geçiş: Sarı Saltuk Söylencesi”, *Hacı Bektaşî Veli Araştırma Dergisi*, Gazi Üniversitesi, Sayı: 6. Ss. 92-104.
46. UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı (1928). *Kitabeler*, İstanbul: yey. (eski yazıyla) Kendi mukavelesi.
47. VEHBÎ Sürnâmesi/Sürnâme-i Hümâyûn, (2009), *Osmanlı Saray Düğünleri ve Şenlikleri 3*, (Haz.: M. Arslan), İstanbul: Sarayburnu Kitaplığı Seri: 3,
48. YAVAŞOV, Anani (1934). *Teketo Demir Baba*, Razgrad-Sofya: Kliment Ohridski Üniversitesi Yayınları.
49. YINANÇ, Rafet & ELİBÜYÜK, Mesut (1998). *Maraş Tahrir Defteri (1563)*, Ankara: TTK Yay.
50. YÜCEL, Ünsal, *Türk Okçuluğu*, Ankara: Atatürk Yüksek Kurumu, Atatürk KMY:182.

Mehmet ACET¹, Sultan YAVUZ EROĞLU²

Ahlâk ve/veya etik kavramları ortak yaşayan insanların uy-ması gereken kurallar bütünü olarak ele alınmaktadır. Her geçen gün teknolojinin hızlı bir şekilde gelişmesi ile farklı toplumların bir biriyle iletişim halinde olması, uyum sağlayabilmesi küreselleşmenin yaygınlaşmasına olanak sağlamıştır. Toplumsal bir olgu olan spor, farklı kültürleri bir araya getirerek bireylere sosyal bir ortam hazırlamasının yanı sıra uluslararası kurallara sahip olması nedeniyle küreselleşmeyle anılmakta ve sporun içerisinde ahlak kavramını kaçınılmaz kılmaktadır. Dolayısıyla bu bölümde spor, ahlak, ahlaki olgunluk konuları ele alınarak ahlak ve ahlaki olgunluğun spor ile bağlantısı incelenecektir.

SPORUN TANIMI

Spor Latince 'de dağıtmak, birbirinden ayırmak anlamına gelen "Disportere" veya "Disportere" kelimesinden doğmuştur. Bu şekilde kullanılan sözcük zamanla aşınmaya uğrayıp "Desport" şeklinde kullanılmaya başlanmıştır. 17'inci yüzyıldan itibaren "Sport" şeklini almıştır. Türkçe de uluslararası dil etkileşiminden etkilenerek "Sport" kelimesini "Spor" olarak zenginliğine katmıştır (Atasoy ve Kuter,2005). Bu zenginlik sporun tanımında da kendini göstermektedir. Literatürde yer alan bazı tanımlar şu

¹ Prof. Dr. Mehmet ACET, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, acetmehmet44@gmail.com

² Dr. Öğr.Üyesi Sultan YAVUZ EROĞLU, Siirt Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, sultanyavuzeroglu@siirt.edu.tr

KAYNAKLAR

1. Akdoğan, A. (2004). "Bireysel ve Toplumsal Hayatta Ahlaka Olan İhtiyaç ve İslam", Ekev Akademi Dergisi, C. XVIII, S. VIII, ss. 180.
2. Akgün, N. (1993). Egzersiz Fizyolojisi. II. Cilt. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
3. Altın, M., Özsarı, A. (2017). Sporcu Eğitim Merkezlerinde Yatılı Olarak Eğitim Gören Sporcuların Ahlaki Karar Alma Tutumları, International Journal of Cultural and Social Studies (IntJCSS), June, 2017; 3(1): 133-145.
4. Atalay, A. (2016) Türkiye'de Üniversitelerde Eğitim Gören Öğrenci Sporcuların Ahlaki Karar Alma Tutumları, The Journal of Academic Social Science Yıl: 4, Sayı: 31, Ekim 2016, s. 53-66
5. Atasoy, B., Kuter, F. Ö. (2005). Küreselleşme ve Spor. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 18 (1), 11-22.
6. Aydın, M. (2003). Gençliğin Değer Algısı: Konya Örneği, Değerler Eğitimi Dergisi, 1(3), ss. 121-144.
7. Baloğlu, B, Davutoğlu, A (2009), Sporun Değişen Yüzü, Derin Yayınevi, İstanbul, ss. 8.
8. Bedia, A. (1984). Felsefe Terimleri Sözlüğü, İnkılap Kitabevi, Ankara, ss. 7.
9. Cevzici, A. (2000). Felsefe Terimleri Sözlüğü, Paradigma Yayınları, İstanbul, ss. 5.
10. Coakley, J. (2001). Sport and society: Issues&Controversies, McGraw-Hill New York.
11. Çeviker A. (2013). Ankara Amatör Süper Lig Futbolcularının Antrenörlerinde Gözlemledikleri Etik ve Etik Dışı Davranışlar, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
12. Doğu, G., Kesim, Ü., Sivrikaya, Ö. (2002). Belediyelerin Sporla İlgili İşlevleri: Düzce Belediyesi Örneği. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 11(2), 89-106.
13. Dolaşır -Tuncel S., Büyüköztürk Ş. (2009). Antrenörlerin Mesleki Etik İlkeleri Nelerdir? Nasıl Ölçülür? Ölçek Geliştirme: Ölçeğin Geçerlik ve Güvenirliliği, *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* VII (4), 159-168.
14. Efek, E. (2019). Farklı Fakültelerde Eğitim Gören Ve Spor Yapan Düzce Üniversitesi Öğrencilerinin Ahlaki Gelişim Düzeyleri İle Spora Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)* 2019 Vol:6 Issue:43 pp:2967-2975
15. Efek, E., Sivrikaya, Ö., Sadık, R. (2018). Spor Bilimleri Alanında Okuyan Üniversite Öğrencilerinin Ahlaki Gelişim Düzeyleriyle Spor Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)* 2018 Vol:5 Issue:29 pp:3895-3903.
16. Ekmekçi, A. Y., Ekmekçi, R., İrmış, A. (2013). Küreselleşme ve Spor Endüstrisi. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 4(1), 91-117.
17. Eroğlu, E. (2019). Beden Eğitimi ve Spor Bilimlerinin Temelleri, Akademisyen Yayınevi, Ankara.

18. Fişek, K. (1988). Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Spor Yönetimi (2. Basım). Ankara: Bağırğan Yayımevi.
19. Görgüt, İ. (2015). Ortaokullarda Görev Yapan Beden Eğitimi Ve Diğer Branş Öğretmenlerinin Ahlak, Karakter Ve Değerler Eğitimine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, ss. 41-71.
20. Güler, E.D. (2016). Orta Öğretim Kurumlarında Beden Eğitimi Dersinin Çocuğun Ahlaki Gelişimine Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya, ss. 44-46.
21. Habermas, J. (1982). "A Reply to my Critics". In J. B. Thompson and D. Held (Eds). Habermas: Critical Debates. Cambridge. MA: MIT Press. :219-283.
22. Habermas, J. (1982). "A Reply to my Critics". In J. B. Thompson and D. Held (Eds). Habermas: Critical Debates. Cambridge. MA: MIT Press. :219-283.
23. Hançerlioğlu, O. (1996). Felsefe Sözlüğü, Remzi Kitapevi, İstanbul, Ss. 223.
24. Hüsamettin, E. (1996). Son Devir Osmanlı Düşüncesinde Ahlak, Sebat Mat, Konya ss. 53.
25. Kaplan, Y., Akkaya, C. (2014). Spor Kültürü ve Türkiye'de Spor. International Journal of Science Culture and Sport. 1(2). 114-119.
26. Karakuş, S. (2005). Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulunda Okuyan Öğrencilerin Fiziksel Sağlıkları İle Serbest Zaman ve Sigara Kullanımı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(2). ss.1-13.
27. Kaya, M., Aydın, C. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Dini İnanç Ve Ahlaki Olgunluk Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, ss.15-42
28. Kayır, B., Özbek, O. (2019). Antrenörlerin Meslek Etiği Davranışları Ölçeği: Ölçek Geliştirme Ve Geçerlik Çalışması, SPORMETRE, 17(3), 134-144
29. Lickona, T. (1991). Education for character: How our schools can teach respectand responsibility, Bantam Books, New York: p.223.
30. Nuttall, J. (1997). Ahlak Üzerine Araştırmalar. (Ceviren, Abdullah Yılmaz). İstanbul, Ayrıntı Yayınları.
31. Reyhan, S., Kolayış, H. (2019). "Profesyonel Liglerde Görev Yapan Futbol Hakemlerinin Hakemlik Deneyimlerine Göre Benlik Saygısı, Kaygı Ve Mesleki Doyum Düzeylerinin İncelenmesi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, KOSBED, 37
32. Sağın, A.E., Akbuğa, T. (2019). "Lisanslı Spor Yapan Öğrencilerle Spor Yapmayan Ortaokul Öğrencilerinin Bazı Değişkenler Açısından Sosyal-Duygusal ve Ahlaki Gelişim Düzeyleri, Journal of Global Sport and Education Research, II (1):45-56
33. Savaş, O. (2019) Üniversite Öğrencilerinde Ahlaki Olgunluk, Sosyal İyi Oluş Ve Psikolojik İyi Oluş Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

34. Şahin, M. (2009). Spor Ahlakı ve Sorunları. (2.Basım). İstanbul: Evrensel Basım Yayın.
35. Şahin, M.(1995). Spor Ahlakının Temel Sorunları, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adana. ss. 5.
36. Şahin, M., Şebin, K., Özperçin, K., Şahin, F. (2015). Sporda Evrensel Kavramlar Fair Play, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara, ss.47-55
37. Şengün, M. ve Kaya, M. (2007). Ahlaki Olgunluk Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 24(24-25): 51-64.
38. Şengün, M., Kaya, M. (2007). Ahlaki Olgunluk Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, (24-25). ss.51-64.
39. Tel, M. (2014). Türk Toplum Yaşantısında Fair Play, International Journal of Science Culture and Sport July 2014 : Special Issue 1
40. Yıldırım, Ş. (2016). Spor Merkezlerine Gelenlerin Ahlaki Tutum Farklarının İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur. ss. 23-35.
41. Yönden, H. (2015), Ahlaki İlke ve Ahlaki Değer Problemi Üzerine, Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli. ss.1.